

186.

Na osnovu člana 12 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 4. februara 2021. godine, donijela je

UREDBU O USLOVIMA ZA ODLAGANJE NAPLATE DOSPJELIH PORESKIH I NEPORESKIH POTRAŽIVANJA

Član 1

Ovom uredbom propisuju se uslovi pod kojim se poreskim dužnicima koji nijesu u mogućnosti da izmire poreske i neporeske obaveze, uslijed negativnih efekata na poslovanje izazvanih epidemijom zarazne bolesti COVID19, može odobriti odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja za period od 1. jula do 31. decembra 2020. godine.

Član 2

Poreskim i neporeskim potraživanjima, u smislu ove uredbe, smatraju se:

- 1) porez na dohodak fizičkih lica, i
- 2) doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Član 3

Odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja može ostvariti poreski obveznik koji je zaključno sa 30. junom 2020. godine izmirio dospjela poreska i neporeska potraživanja po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Član 4

Radi odlaganja naplate poreskih i neporeskih potraživanja poreski dužnik treba da podnese organu uprave nadležnom za naplatu poreza prijavu datu na obrascu 1 koji čini sastavni dio ove uredbe.

Potraživanja iz stava 1 ovog člana plaćaju se u 24 jednake mjesечne rate, od dana podonošenja prijave za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja

O potraživanjima, iz stava 1 ovog člana vodi se evidencija.

Član 5

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-529

Podgorica, 4. februara 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik
prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.

Obrazac 1

Crna Gora
Uprava prihoda
Područna jedinica _____
Datum godine

Prijava za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja

Odlaganje naplate obaveze dospjele u mjesecu _____ 2020. godine

1. PODACI O PORESKOM OBVEZNIKU

- 1.1. Poreski identifikacioni broj
(PIB/JMBG)

1.2. Naziv poreskog obveznika

1.3. Sjedište poreskog obveznika

2. PORESKA I NEPORESKA POTRAŽIVANJA

- porez na dohodak fizičkih lica;
 - doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.

Podnositelj prijave: _____

Adresa: _____

Telefon: _____

Na osnovu člana 58 stav 4 Zakona o vodama („Službeni list RCG“, broj 2/07 i „Službeni list CG“, br. 32/11, 47/11, 48/15, 52/16 i 84/18), Vlada Crne Gore, na sjedinici od 14. januara 2021. godine, donijela je

**PROGRAM
MONITORINGA POVRŠINSKIH I PODZEMNIH VODA
ZA 2021. GODINU**

Radi korišćenja i zaštite površinskih i podzemnih voda prate se **kvalitativni** i **kvantitativni** parametri površinskih i podzemnih voda.

Program monitoringa uključuje monitoring hemijskog i ekološkog statusa površinskih voda i monitoring hemijskog i kvantitativnog statusa podzemnih voda.

Program monitoringa površinskih voda sastoji se od nadzornog, operativnog i istraživačkog monitoringa i sadrži: spisak vodnih tijela površinskih voda za koje se određuje hemijski i ekološki status, spisak supstanci koje će se ispitivati, metodologije za biološke i hidromorfološke elemente ekološkog stanja, mjesta uzorkovanja po koordinatama u nacionalnom koordinatnom sistemu u odgovarajućoj razmjeri, način uzorkovanja (metod uzorkovanja) i program hidromorfološkog monitoringa.

Program monitoringa podzemnih voda sastoji se od nadzornog i operativnog monitoringa i sadrži: spisak vodnih tijela podzemnih voda za koje se određuje hemijski i kvantitativni status; popis vodnih tijela površinskih voda koje prirodno ili vještački prihranjuju akvifer; mjesta mjerena za monitoring hemijskog i kvantitativnog statusa i njihovo određivanje u nacionalnom koordinatnom sistemu; određivanje dubine uzorkovanja i opis prethodnog crpljenja, tehnike i opreme za uzorkovanje; godišnji plan učestalosti uzorkovanja i opseg analiza parametara hemijskog statusa; definisanje metode uzorkovanja i analitičkih metoda parametara hemijskog statusa; opis konceptualnog modela vodnih tijela podzemnih voda za koje se utvrđuje kvantitativni status; popis vodnih tijela površinskih voda koja su važna za utvrđivanje kvantitativnog statusa podzemnih voda; izbor i opis parametara monitoringa kvantitativnog statusa; obradu i arhiviranje podataka; godišnji plan učestalosti mjerena parametara kvantitativnog statusa i definisanje metoda i načina mjerena kvantitativnog statusa.

1. PROGRAM MONITORINGA POVRŠINSKIH VODA

• Nadzorni monitoring

Nadzorni monitoring se sprovodi u cilju identifikacije vodnih tijela pod rizikom radi uspostavljanja kvantitativne osnove za buduće ocjene dugoročnih prirodnih ili antropogeno izazvanih promjena . Nadzorni monitoring ce se vršiti za svako mjerno mjesto monitoringa za period od jedne godine u toku važenja plana upravljanja riječnim slivom za parametre indikativne za sve biološke elemente kvaliteta, sve hidromorfološke elemente kvaliteta, sve fizičko-hemijske elemente kvaliteta u skladu sa prilogom 4 Pravilnika o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda. U slučaju nedostatka podataka o monitoringu o ukupnom stanju površinskih voda u svakom vodnom području riječnog sliva ili pod-sliva, ODV ukazuje da države sprovode nadzorni monitoring svake godine, u najmanjoj mjeri tokom prve tri godine u cilju postizanja konciznih i pouzdanih podataka o monitoringu. U slučaju da nema promjena u ekološkom statusu vodnih tijela u riječnom slivu, države imaju određenu fleksibilnost da sprovode nadzorni monitoring jedanput svakog trećeg plana upravljanja riječnim slivom (odnosno jedanput u 18 godina).

Monitoring stanice: ODV zahtijeva da zemlje sprovode monitoring na sljedećim mjestima gdje je:

- Protok značajan za vodno područje kao cjelinu uključujući profile na velikim rijekama čiji je sliv već od 2.500 km²,
- Količina prisutne vode značajna za vodno područje uključujući velika jezera i akumulacije,
- Velika vodna tijela koja prelaze granicu države članice,
- Mjerna mjesta utvrđena Odlukom o razmjeni informacija 77/795/EEC, i

- Na onim mjestima gdje se zahtjeva procjena opterećenja vodnog tijela od zagađenja koje se prenosi preko granica države članice, i koje se unosi u morsku sredinu.

- **Operativni monitoring**

Ova vrsta monitoringa fokusira se na vodna tijela kod kojih je ustanovljen rizik da neće moći da zadovolje ciljeve životne sredine i sprovodi se radi ocjene promjena statusa vodnih tijela "pod rizukom" nakon sproveđenja programa mjera. Monitoring obuhvata karakteristike koje ukazuju na pritiske na vodna tijela. Okvirna direktiva o vodama naglašava potrebu za monitoringom vodnih tijela koja su najosjetljivija ili najizloženija takvim pritiscima odabirom sljedećih tipova monitoring stanica:

- Referentne stanice (gdje je uticaj ljudske aktivnosti minimalan za mjerjenje visokog i dobrog statusa);
- Reprezentativne stanice (koja su reprezentativna za vodno tijelo u cijelosti);
- Fluks stanice (koje predstavljaju opterećenja vodnog tijela od ispuštanja zagađujućih materija i za međunarodna poređenja i razmjenu informacija);
- Osjetljivo vodno područje (za zaštitu izvora vode za piće, vode za kupanje, ribe, ptica, staništa, močvarnih područja, itd.);
- Hot-Spot ili stanice za praćenje uticaja (za ocjenu uticaja koncentrisanih i rasutih izvora zagađivanja);
- Ključne stanice (za velika ili važna vodna tijela).

Parametri: Okvirna direktiva o vodama preporučuje praćenje parametara koji su indikativni za biološke i hidromorfološke elemente kvaliteta najosjetljivije na pritiske kojima su vodna tijela izložena, sve ispuštene supstance sa prioritetne liste i druga zagadenja ispuštana u znatnim količinama.

- **Istraživački monitoring**

Ovaj monitoring odnosi se na specifične slučajeve i kao takav primjenjuje se u određenim akcidentalnim okolnostima (ciljevi zaštite životne sredine) i gdje postoji potreba da se utvrdi uzrok zašto određeno vodno tijelo ili vodna tijela ne postižu ciljeve životne sredine, ili da se utvrdi veličina i uticaj slučajnog zagađivanja. Imajući u vidu specifičnu prirodu ove vrste monitoringa, u skladu sa ODV istraživački monitoring koncipira se od slučaja do slučaja.

- a) **Popis vodnih tijela površinskih voda za koja se određuje hemijski i ekološki status u okviru nadzornog odnosno operativnog monitoringa**

Vodna tijela površinskih voda Crne Gore smještena su u 2 ekoregiona: Ekoregion 5-Dinarski Zapadni Balkan i Ekoregion 6-Grčki Zapadni Balkan

Sem toga vodna tijela su razvrstana u tipove.

I-Tipovi riječnih vodnih tijela u Crnoj Gori razvrstani su po "Sistemu A" na osnovu:**tipologije po nadmorskoj visini** (Visok: > 800 m, Srednje visok: 200 do 800 m i Dolinski: < 200 m); **tipologije po veličini na osnovu površine sliva** (mali: 10 to 100 km², srednji: > 100 do 1000 km², Veliki: > 1000 do 10 000 km², i vrlo veliki: > 10 000 km²) i **tipologije po geologiji**(krečnjacki, silikatni i organski). Identifikovano je 11 tipova (slika 1.2.): 9 Dinarsko Zapadnog Balkana (male-srednje-velike; planinske-srednje visine - dolinske; krečnjačke-mješovite) i 2 Grčko Zapadno Balkanski (mala-srednja; planinska; krečnjačka). Razgraničene su rijeke sa slivom većim od 100 km² (srednje i velike rijeke). Kao rezultat toga, razgraničeno je ukupno 67 riječnih vodnih tijela (uključujući i 4 jako modifikovana vodna tijela) za 22 rijeke (Tabela 1.1). Ukupno 26 vodnih tijela površinskih voda pripada Jadranskom slivu, dok Dunavskom slivu pripada 41 vodno tijelo površinskih voda.

Tabela 1.1. Riječna vodna tijela (Rijeke sa slivovima > 100 km² uključujući pJMVT)

Br.	Riječno vodno tijelo	Rijeka	Tip	Dužina, km	Udaljenost od ušća ¹ , km		Napomene
					Uzvodna granica	Nizvodna granica	
1	Bojana_1	Bojana	9	24.6	24.6	0	Prekogranična MNE-AL
2	Bojana_2		9	2.9	2.9	0	Desni rukavac
3	Morača_1	Morača	1	3.3	105.4	102.1	
4	Morača_2		2	6.5	102.1	95.6	
5	Morača_3		5	19.8	95.6	75.8	
6	Morača_4		6	27.5	75.8	48.3	
7	Morača_5		8	48.3	48.3	0	
8	Lim_1	Lim	2	7.3	83.7	76.4	
9	Lim_2		5	8.1	76.4	68.3	
10	Lim_3		5	17.8	68.3	50.5	
11	Lim_4		7	50.5	50.5	0	
12	Tara_1	Tara	1	11.9	147	135.1	
13	Tara_2		4	47.5	135.1	87.6	
14	Tara_3		5	27.9	87.6	59.7	
15	Tara_4		7	59.7	59.7	0	
16	Zeta_1	Zeta	1	4.0	81.2	77.2	
17	Zeta_2		5	9.1	77.2	68.1	
18	Zeta_3		No	16.4	68.1	51.7	pJMVT/VVT
19	Zeta_4		8	21.5	51.7	30.2	
20	Zeta_5		8	30.2	16	Zeta_1	Zeta
21	Piva_1	Piva	1	15.8	102.8	87	Tušina; Bukovica
22	Piva_2		4	33.4	87	53.6	Bukovica; Pridvorica; Komarnica
23	Piva_3		-	43.9	53.6	9.7	pJMVT
24	Piva_4		7	9.7	9.7	0	
25	Ćehotina_1	Ćehotina	1	8.3	100.3	92	
26	Ćehotina_2		4	15.9	92	76.1	
27	Ćehotina_3		No	7.7	76.1	68.4	pJMVT
28	Ćehotina_4		5	68.4	68.4	0	
29	Ibar_1	Ibar	1	7.7	31.3	23.6	
30	Ibar_2		4	23.6	23.6	0	
31	Ljubovidja_1	Ljuboviđa	1	6.6	39	32.4	
32	Ljubovidja_2		2	7.2	32.4	25.2	
33	Ljubovidja_3		5	25.2	25.2	0	
34	Mala Rijeka_1	Mala Rijeka	2	5.7	18.4	12.7	
35	Mala Rijeka_2		2	3.5	12.7	9.2	
36	Mala Rijeka_3		3	9.2	9.2	0	

37	Bistrica_1	Bistrica (Bijelo Polje)	1	3.8	21	17.2	
38	Bistrica_2		2	3.4	17.2	13.8	
39	Bistrica_3		5	13.8	13.8	0	
40	Ljuća_1	Ljuća	5	2.7	12.5	9.8	Sa slivom rijeke Grnčar i Vruja
41	Ljuća_2		5	9.8	9.8	0	
42	Gračanica_1	Gračanica	1	9.6	27.9	18.3	
43	Gračanica_2		2	3.6	18.3	14.7	
44	Gračanica_3		No	2.4	14.7	12.3	pJMVT
45	Gračanica_4		2	12.3	12.3	0	
46	Lješnica_1	Lješnica	1	3.8	10.5	6.7	
47	Lješnica_2		2	4.6	6.7	2.1	
48	Lješnica_3		2	2.1	2.1	0	
49	Zlorečica_1	Zlorečica (Kutska Rijeka)	1	1.4	11.2	9.8	
50	Zlorečica_2		4	4.7	9.8	5.1	
51	Zlorečica_3		5	5.1	5.1	0	
52	Bistrica_1	Bistrica (Berane)	1	3.8	10.4	6.6	
53	Bistrica_2		1	4.6	6.6	2	
54	Bistrica_3		2	2.0	2	0	
55	Orahovštica_1	Orahovstica	3	8.3	10.1	1.8	
56	Orahovštica_2		6	1.8	1.8	0	
57	Vrbnica_1		2	3.3	5.6	2.3	
58	Vrbnica_2	Vrbnica	2	2.3	2.3	0	
59	Cijevna_1		3	18.3	32.6	14.3	
60	Cijevna_2		6	14.3	14.3	0	
61	Mrtvica_1	Mrtvica	1	7.8	14.3	6.5	
62	Mrtvica_2		2	3.9	6.5	2.6	
63	Mrtvica_3		5	2.6	2.6	0	
64	Drčka_1	Drčka	1	8.9	10.2	1.3	
65	Drčka_2		2	1.3	1.3	0	
66	Voloder_1	Voloder	1	16.7	27.2	10.5	
67	Voloder_2		2	10.5	10.5	0	

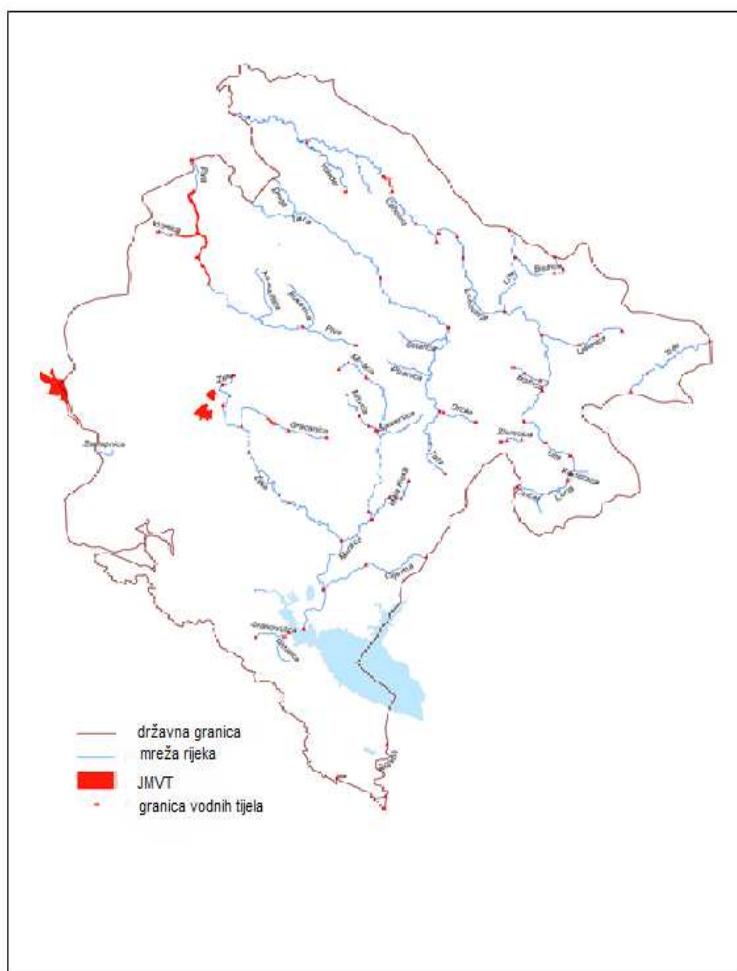
¹ Udaljenost od državne granice za Lim, Ibar, Čehotina, Piva, Tara.

Tabela 1.2. Riječna vodna tijela (Rijeke sa slivovima između 10-100 k m²)

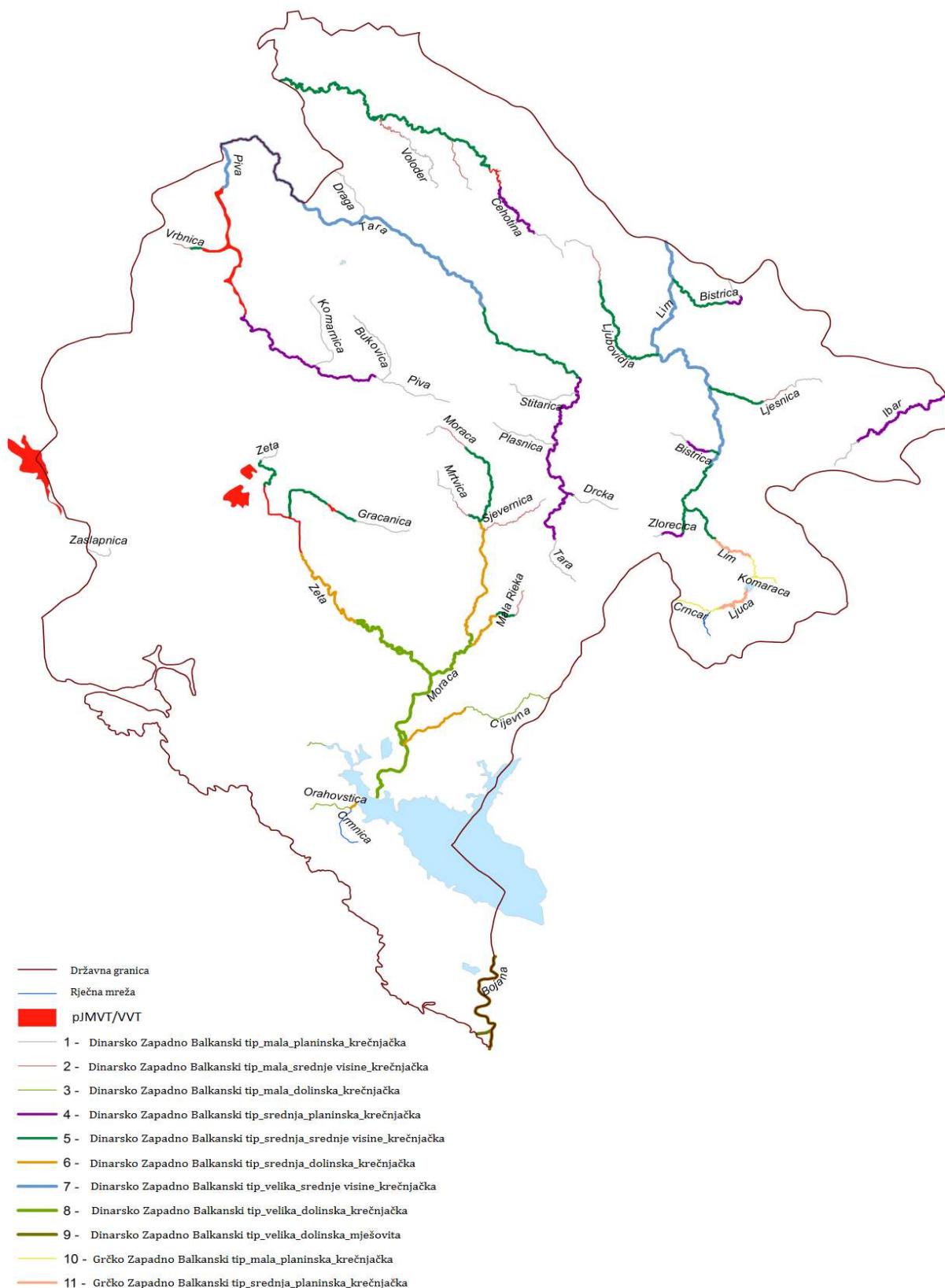
Br.	Riječno vodno tijelo	Rijeka	Tip	Dužina, km	Udaljenost od ušća ¹ , km		Napomene
					Uzvodna granica	Nizvodna granica	
1	Plašnica_1	Plašnica	1	13.9	13.9	0	
2	Komarnica_1	Komarnica	1	16.8	16.8	0	Ne cijeli sliv već od izvora do ušća sa Pridvoricom

3	Bukovica_1	Bukovica	1	15.3	15.3	0	Ne cijeli sliv već od izvora do ušća sa Tušinom
4	Vezisnica_1	Vezišnica	1	2.4	12.2	9.8	
5	Vezisnica_2		2	9.8	9.8	0	
6	Komaraca_1	Komarača	1	4.4	4.4	0	
7	Štitarica_1	Štitarica	1	14.3	14.3	0	
8	Sjevernica_1	Sjevernica	1	1.5	14.3	12.8	
9	Sjevernica_2		2	12.8	12.8	0	
10	Rijeka Crnojevića_1	Rijeka Crnojevića	6	4.1	4.1	0	
11	Draga_1	Draga	1	10.8	10.8	0	
12	Zaslapnica_1	Zaslapnica	1	5.8	5.8	0	

Slika 1.1.Razgraničena riječna vodna tijela (srednje i velike rijeke) i jako modifikovana i vještačka vodna tijela

Slika 1.2. Tipologija riječnih vodnih tijela, jako modifikovanih i vještačkih vodnih tijela

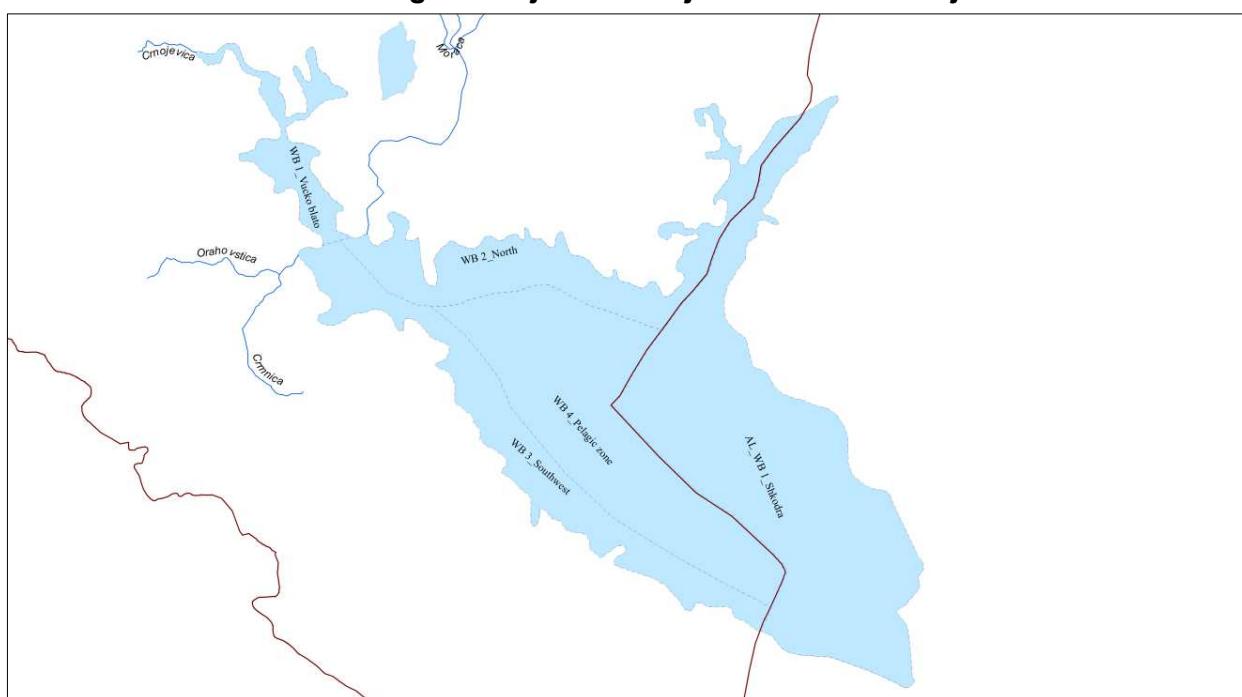

II- Tipovi vodnih tijela jezera u Crnoj Gori razvrstani su po: tipologiji po nadmorskoj visini (visok > 800 m, srednje visok 200 - 800 m, dolinski < 200 m); tipologiji po dubini, prema srednjoj dubini (manje od 3 m, 3–15 m, više od 15 m) i tipologiji po veličini na osnovu površine vodenog ogledala (0,5 – 1 km², 1–10 km², 10 – 100 km², preko 100 km²) i tipologiji po geologiji (Krečnjacki, silikatni, organski). Identifikovano je 5 tipova jezerskih vodnih tijela (sva su Dinarsko Zapadni Balkanski tip: malo-srednje-veliko; planinsko, srednje visine,dolinsko; srednje dubine, plitko; mješovito- krečnjačko). Kao rezultat toga, razgraničeno je 7 jezerskih vodnih tijela od kojih 5 pripada Jadranskom slivu, a 2 Dunavskom slivu. (Tabela 1.3).

Tabela 1.3. Jezerska vodna tijela

Br	JVT	Jezero	Tip
Jadranski sliv			
1	Vučko blato/ Sjever	Skadarsko jezero	4
2	Jugozapad		4
3	Pelagična zona		5
4	Malo blato		5
5	cijelo jezero	Šasko	4
Dunavski sliv			
1	cijelo jezero	Plavsko jezero	2
2	cijelo jezero	Crno jezero	1

Slika 1.3. Razgraničenja vodnih tijela u Skadarskom jezeru

Napomena: Prosječna dubina vodnih tijela na Skadarskom jezeru treba da se potvrdi zajedno sa tipom u skladu sa tim.

III – Tipovi jako modifikovanih i vještačkih vodnih tijela - (JMVT) Identifikovano je 6 JMTV/VVT (Tabela 1.4., slika 1.2.), gde su hidrološke ili morfološke promjene značajne.

Tabela 1.4. Predloženo JMVT I VVT

Br.	ZPVT i VVT
Jadranski sliv (Vodno tijelo Zeta_3 nije obuhvaćeno budući da ne može da se sprovodi monitoring)	
1	Slano jezero
2	Krupačko jezero
3	Akumulacija Liverovići na Gračanici
4	Bilećko jezero
Dunavski sliv	
1	Pivsko jezero
2	Akumulacija Otilovići na Ćehotini

IV- Tipovi mješovitih vodnih tijela

Razgraničenje mješovitih vodnih tijela je izvršeno po „sistemu B“ . Identifikovana su 4 tipa mješovitih vodnih tijela. Tipologija je izvšena po: Srednjem godišnjem salinitetu (18 do < 30 ‰, poli-salinitet i 30 - 40 ‰, eu-salinitet) i srednjem sastavu supstrata (mulj-glina, glinovito-mulj, pjesak).

Tipovi mješovitih vodnih tijela: Polihaline vode zaliva (mulj-glina), Euhaline vode zaliva (mulj-glina), Euhaline vode zaliva (glinovito-mulj) i Euhaline vode ušća (pjesak). Ukupno je razgraničeno pet mješovitih vodnih tijela (4 u Zalivu i 1 na rijeci Bojani).

Tabela 1.5. Razgraničena mješovita vodna tijela

Br.	Mješovito vodno tijelo	Tip	Površina, km ²	Geografske koordinate			
				LA_min	LA_max	LO_min	LO_max
1	Kotorski zaliv	1	16.3	42,432	42,492	18,702	18,773
2	Risanski zaliv	1	8.0	42,484	42,513	18,67	18,704
3	Tivatski zaliv	2	39.6	42,407	42,48	18,603	18,727
4	Hercegnovski zaliv	3	32.7	42,421	42,451	18,524	18,602
5	Rijeka Bojana	4	32.5	41,849	41,884	19,264	19,335

V- Tipovi obalnih vodnih tijela

Za tipologiju obalnih vodnih tijela primjenjen je "sistem A". Karakterizacija obalnih vodnih tijela izvršena je prema: Srednjem godišnjem salinitetu (Poli-salinitet < 36 ‰, koje su tokom cijele godine pod uticajem slatke vode, dok Eu-salinitet >36 ‰ vodene mase sa preko 36 ‰ ne spadaju u tu kategoriju) i Srednja dubina (<40m, >40m ; 40 m je granična dubina za morsku cvjetnicu Posidonia oceanica - nakon ove granice više ih ne možemo uočiti). **Tipovi obalnih vodnih tijela su:** Polihaline plitke morske vode i Euhaline vode dubokog mora. Identifikovano je pet obalnih vodnih tijela (Slika 1.4. Tabela 1.6.)

Slika 1.4. Razgraničena mješovita i obalna vodna tijela

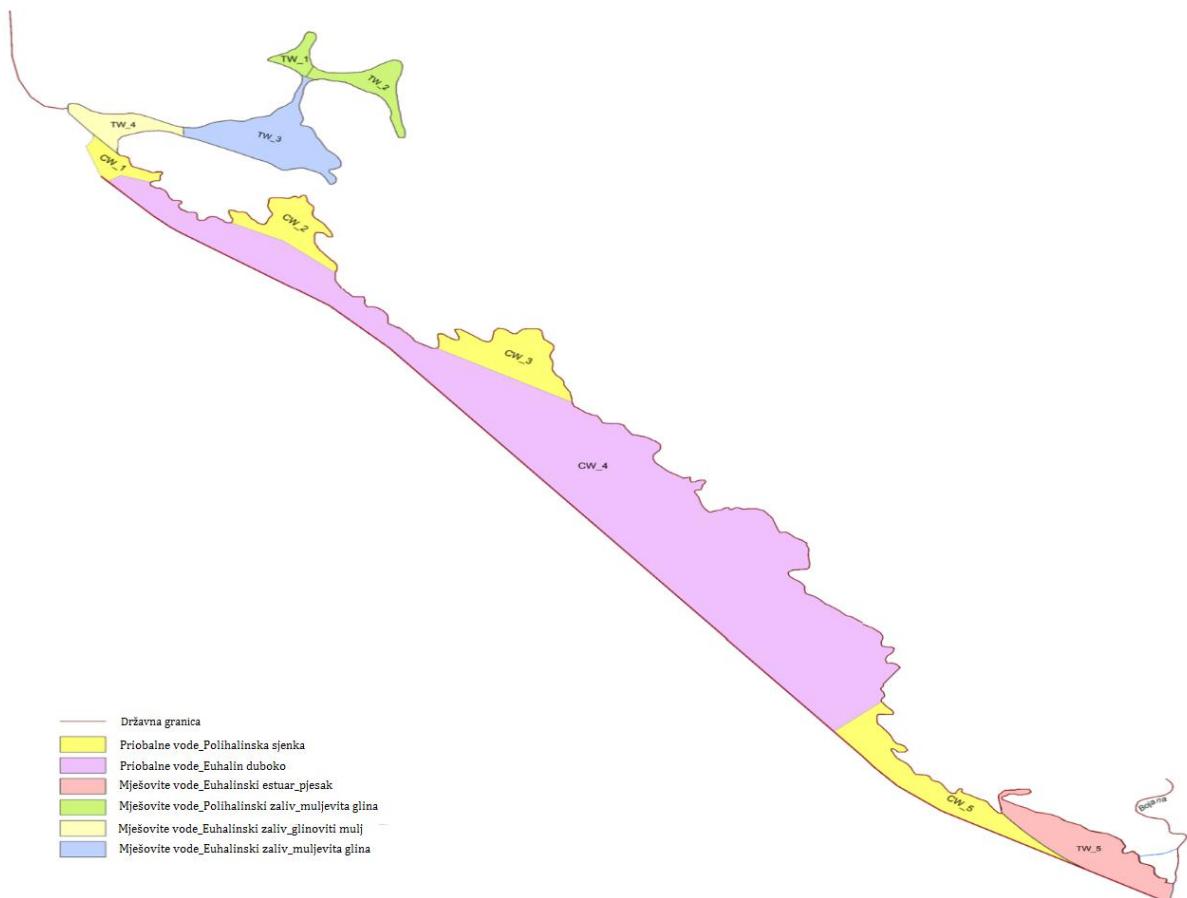

Tabela 1.6. Identifikovana obalna vodna tijela

Br.	Obalno vodno tijelo	Tip	Površina km ²	Geografske koordinate			
				LA_min	LA_max	LO_min	LO_max
1	MNE_OBV 1	1	8.1	42,399	42,453	18,525	18,584
2	MNE_OBV 2 zaliv Trašte	1	17.5	42,326	42,387	18,639	18,723
3	MNE_OBV 3 Budvanski zaliv	1	26.2	42,224	42,281	18,801	18,907
4	MNE_OBV 4	2	34.1	41,966	42,403	18,542	19,163

5	MNE_OBV 5	1	331.1	41,863	41,989	19,109	19,293
---	-----------	---	-------	--------	--------	--------	--------

b) Spisak parametara koji će se ispitivati navedeni su u tabeli 1.7.

Tabela: 1.7. Parametri, učestalost i medijumi za procjenu ekološkog statusa, ekološkog potencijala i hemijskog statusa površinskih vodnih tijela na reprezentativnim lokalitetima za uzorkovanje.

Parametar	Jedinica	Učestalost	Medijum
Temperatura vode	°C	4	Voda
pH vrijednost (20°C)	-	4	Voda
Provodljivost (20°C)	µS/cm	4	Voda
Rastvoreni kiseonik	mgO ₂ /l	4	Voda
BPK ₅	mgO ₂ /l	4	Voda
HPK (iz KMnO ₄)	mgO ₂ /l	4	Voda
Alkalitet (CaCO ₃)	mg/l	4	Voda
P-PO ₄	mg/l	4	Voda
P- ukupni	mg/l	4	Voda
N-NH ₄	mg/l	4	Voda
NO ₂	mg/l	4	Voda
N-NO ₃	mg/l	4	Voda
N-ukupni	mg/l	4	Voda
Stepen saturacije rastv.kiseonika	%	4	Voda
Ukupne suspendovane materije	mg/l	4	Voda
Ca	mg/l	4	Voda
Mg	mg/l	4	Voda
TOC	mg/l	4	Voda
Metali i metaloidi (Cd, Cu, Ni, Pb, Hg, Zn, As, Cr)	mg/l	2	Filtrirana voda /Biota***
Prioritetne supstance *	µg/l	2	Voda /Biota***
Relevantne organske supstance (RBSPs)**	µg/l	2	Voda
Fitoplankton	-	2	Voda
Fitobentos	-	1-2 Prema **** tipu	-
Makrofite	-	1	-
Bentički beskičmenjaci	-	2	-
Riba	-	1	-
Hidromorfološki elementi kvaliteta -kontinuitet -hidrologija -morfologija	-	1/6 god. Kontinuirano 1/6 god.	-

Napomena:

*Prema Pravilniku o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda

**Treba da se razvije

*** u bioti BDE, heksahlorbenzol, heksahlorbutadien, Hg, dikofol, PFOS, dioksini i dioksinu slična jedinjenja, HBCDD, Heptahlor i Heptahlor-epoksid, fluoranten i PAH.

**** Jednom godišnje u odabranim tipovima i u svim akumulacijama, dva puta godišnje u odabranim tipovima.

- c) Metodologije za biološke i hidromorfološke elemente ekološkog stanja u skladu sa Prilogom 13 Pravilnika o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda
- d) Mjesta uzorkovanja i njihovo određivanje po koordinatama u nacionalnom koordinatnom sistemu u odgovarajućoj razmjeri prikazana u tabelama: 1.8., 1.9. i 1.10.

Predložene lokacije visokog prioriteta za nadzorni monitoring

Tabela: 1.8.

Br. stanice	Br. stanice	Tip vodnog tijela	Stanica geog. širina	Stanica geog. širina	Stanica geog. širina
Jadranski sliv (JS)					
1	Bojana, Fraskanje, postojeća lokacija	Rijeka	41,968857 N	19,984464 E	Bojana 1
2	Bojana, Rec nova lokacija	Rijeka	41,916108 N	19,351406 E	Bojana 1
3	Morača, Podgorica ispod Sport centra nova lokacija	Rijeka	42,436815 N	19,255609 E	Morača 5
4	Morača, ispod ušća Cijevne nova lokacija	Rijeka	42,346834 N	19,209109 E	Moraca 5
5	Morača – iznad ušća račva kod mosta nova lokacija	Rijeka	42,292115 N	19,153227 E	Morača 5
6	Cijevna, Dinoša, ispod mosta plaža nova lokacija	Rijeka	42,405344 N	19,328162 E	Cijevna 2
7	Zeta, Vranjske njive, postojeća lokacija	Rijeka	42,468271 N	19,257842 E	Zeta 5
8	Gračanica, donji tok, ispod glavnog skladišta boksita nova lokacija	Rijeka	42,749598 N	18,973571 E	Gračanica 2
Dunavski sliv (DS)					
9	Lim, Bijelo Polje, ispod grada, ispod industrijske zone nova lokacija	Rijeka	43,069979 N	19,783008 E	Lim 4 Podzemno vodno tijelo
10	Lim, Dobrakovo, kod HS postojeća lokacija	Rijeka	43,134953 N	19,464518 E	Lim 4
11	Ljuboviđa-Lekovina (Pavino Polje), ispod naselja-kod mosta nova lokacija	Rijeka	43,141302 N	19,626252 E	Ljuboviđa 3
12	Lješnica, iznad ušća u Lim nova lokacija	Rijeka	42,931732 N	19,855931 E	Lješnica 3
13	Ibar, Bać postojeća lokacija	Rijeka	42,893893 N	20,308068 E	Ibar 2
14	Ćehotina, ispod Pljevlja, ispod PPOV,	Rijeka	43,363442 N	19,298902 E	Ćehotina 4

	nova lokacija				
15	Ćehotina, Gradac postojeća lokacija	Rijeka	43,395066 N	19,150097 E	Ćehotina 4
(JS) 1 Skadars ko jezero	Vučko blato Sjever, sredina, kod Kamenika, postojeća lokacija	Jezero	42,289133 N	19,105562 E	Vučko blato Sjever VT 1
(JS) 2 Skadars ko jezero	Jugozapad, Moračnik postojeća lokacija	Jezero	42,140745 N	19,251196 E	Jugozapad VT 3
(JS) 3 Skadars ko jezero	Pelagična zona, Sredina jezera postojeća lokacija	Jezero	42,188884 N	19,287598 E	Pelagična zona VT 4
(JS) 4 Skadars ko jezero	Sjeveroistok , Podhum, postojeća lokacija	Jezero	42,247949 N	19,345529 E	Sjeveroistok VT 2
(DS) 5	Crno jezero postojeća lokacija	Jezero	43,146730 N	19,096012 E	Crno
(JS) 6	Šasko jezero, kod restorana nova lokacija	Jezero	41,976708 N	19,338696 E	Šasko jezero
(JS) 1	Slano jezero. blizu izlaza u kanal nova lokacija	JMVT/VVT	42,751145 N	18,882644 E	Slano
(JS) 2	Krupačko blizu izlaza u kanal nova lokacija	JMVT/VVT	42,786737 N	18,893085 E	Krupačko
(JS) 3	Akumulacija Liverovići, kod brane,desna strana nova lokacija	JMVT/VVT	42,751323 N	19,052465 E	Gračanica 3
(JS) 4	Bilećko jezero Ispod sela Petrovića nova lokacija	JMVT/VVT	42,777065 N	18,470771 E	Bilećko
(DS) 5	Akumulacija Otilovići nova lokacija	JMVT/VVT	43,303675 N	19,400028 E	Otilovići
1	Kotorski zaliv kod IBM Postojeća lokacija	MVT	42,436361 N	18,763972 E	Kotorski
2	Risanski zaliv kod hotela Teute, uliv Risanske rijeke nova lokacija	MVT	42,515145 N	18,692777 E	Risanski
3	Tivatski zaliv Opatovo nova lokacija	MVT	42,459681 N	18,681644 E	Tivatski
4	Hercegnovski zaliv Kod uliva rijeke Sutorine Blatna plaža nova lokacija	MVT	42,4421 N	18,504875 E	Hercegnovski

5	Bojana Desni rukavac, desna obala nova lokacija	MVT	41,867991 N	19,334299 E	Bojana
1	Mirišta Postojeća lokacija	OVT	42,394889 N	18,57919 E	MNE OVT 1
2	Zaliv Trašte Plaža Oblatno nova lokacija	OVT	42,381948 N	18,652448 E	MNE OVT 2 Zaliv Trašte
3	Budvanski zaliv Slovenska plaža, kod hotela Park nova lokacija	OVT	42,284944 N	18,851472 E	MNE OVT 3 Budvanski zaliv
4	Drobni pjesak između Svetog Stefana-Petrovca nova lokacija	OVT	42,234389 N	18,902333 E	MNE OVT 4
5	Bar, Dobra voda, sredina plaže nova lokacija	OVT	42,034400 N	19,142414 E	MNE OVT 5

Predložene lokacije srednjeg prioriteta za nadzorni monitoring

Tabela 1.9.

Br. stanice	Naziv stanice	Tip vodnog tijela	Stanica geografska širina	Stanica geografska dužina	Vodno tijelo
Jadranski sliv					
1	Morača Zlatica	Rijeka	42,282659 N	19,175543 E	Morača_5
2	Zeta Duklov most	Rijeka	42,483918 N	18,553206 E	Zeta_2
3	Zeta Danilovgrad	Rijeka	42,333470 N	19,55807 E	Zeta_4 Podzemno VT
4	Rijeka Crnojevića	Rijeka	42,212367 N	19,04472 E	-
5	Gračanica Morakovo	Rijeka	42,421305 N	9,111560 E	Gračanica_1
6	Orahovštica	Rijeka	42,154598 N	19,01662 E	Orahovštica_1
7	Crmnica Virpazar	Rijeka	42,143295 N	19,53342 E	Crmnica_1
8	Crmnica gornji tok	Rijeka	42,12296 N	19,42852 E	Crmnica_2
9	Mala Rijeka Bioče	Rijeka	42,31829 N	19,211645 E	Mala Rijeka_1
10	Cijevna	Rijeka	42,254486 N	19,29811 E	Cijevna_1
Dunavski sliv					
1	Bistrica Bjelopoljska Gubavač	Rijeka	43,64095 N	19,47351 E	Bistrica_3
2	Bistrica srednji tok	Rijeka	42,503646 N	19,482051 E	Bistrica_2
3	Ibar Rozaje	Rijeka	42,493466 N	20,83948 E	Ibar_2
4	Tara Trebaljevo	Rijeka	42,521487 N	19,314309 E	Tara_2
5	Tara Mojkovac nizvodno	Rijeka	42,574564 N	19,341032 E	Tara_3
6	Ljubovidja	Rijeka	43,65336 N	19,373730 E	Ljubovidja_3
7	Ćehotina Vrulja	Rijeka	43,134277 N	19,2731.78 E	Ćehotina_2

8	Ćehotina Rabitlje	Rijeka	43,182313 N	19,234542 E	Ćehotina_4
9	Zlorečica Andrijevica	Rijeka	42,434438 N	19,474229 E	Zlorečica_3
10	Lješnica Petnjica	Rijeka	42,542888 N	19,562253 E	Lješnica_2
11	Ljuča donji tok	Rijeka	42,343137 N	19,532635 E	Ljuča_1
12	Lim Vinicka	Rijeka	42,475869 N	19,504098 E	Lim_3 Podzemno VT
13	Voloder donji tok	Rijeka	43,231199 N	19,103624 E	Voloder_1

Predložene lokacije niskog prioriteta za nadzorni monitoring

Tabela 1.10.

Br. stanice	Naziv stanice	Tip vodnog tijela	Stanica geografska širina	Stanica geografska dužina	Vodno tijelo
Jadranski sliv					
1	Morača Pernica	Rijeka	42,505558 N	19,195314 E	Morača_2
2	Morača Manastir	Rijeka	42,453721 N	19,232656 E	Morača_3
3	Morača Ljevišta	Rijeka	42,521992 N	19,18380 E	Morača_2
4	Morača Dragovića polje	Rijeka			Morača_1
5	Mrtvica Međurečje	Rijeka	42,43867 N	19,22393 E	Morača_3
6	Mrtvica sredina	Rijeka	42,34291 N	19,203006 E	Mrtvica_3
7	Mrtvica Velje Duboko	Rijeka	42,464243 N	19,171088 E	Mrtvica_1
Dunavski sliv					
1	Bistrica Pešča	Rijeka	43, 41953 N	19,511910 E	Bistrica_2
2	Bistrica Beranska Lubnice uzvodno	Rijeka	42,512851 N	19,455827 E	Bistrica_1
3	Vruja Grlja Vusanje	Rijeka	42,331554 N	19,50757 E	-
4	Tara Crne Pode	Rijeka	43, 2857 N	19,233994 E	Tara_3
5	Tara Premčani	Rijeka	43,73530 N	19,193850 E	Tara_3
6	Tara ušće	Rijeka	43,19554 N	18,573575 E	Tara_4 Podzemno VT
7	Bukovica Timar	Rijeka	42,583134 N	19,111801 E	-
8	Bijela Gornja Bijela	Rijeka	42,562435 N	19,55852 E	-
9	Ćehotina	Rijeka	43,94542 N	19,33014 E	Ćehotina_1
10	Ljuboviđa Kovren	Rijeka	43,103903 N	19,352010 E	Ljubovidja_1
11	Zlorečica Jošanica nizvodno	Rijeka	42,412148 N	19,433690 E	Zlorečica_2
12	Zlorečica Kuti	Rijeka	42,37915 N	19,465776 E	Zlorečica_1
13	Veruša	Rijeka	42,395125 N	19,304791 E	Tara_1
14	Vrbnica nizvodno	Rijeka	43,94477 N	18,454236 E	Vrbnica_1
15	Akumulacija Piva Bukovica Komarnica	ZPVT/VVT	42,591012 N	19, 0284 E	Piva_2 Podzemno VT
16	Plavsko jezero	Jezero	Treba da se utvrди	Treba da se utvrdi	Plav

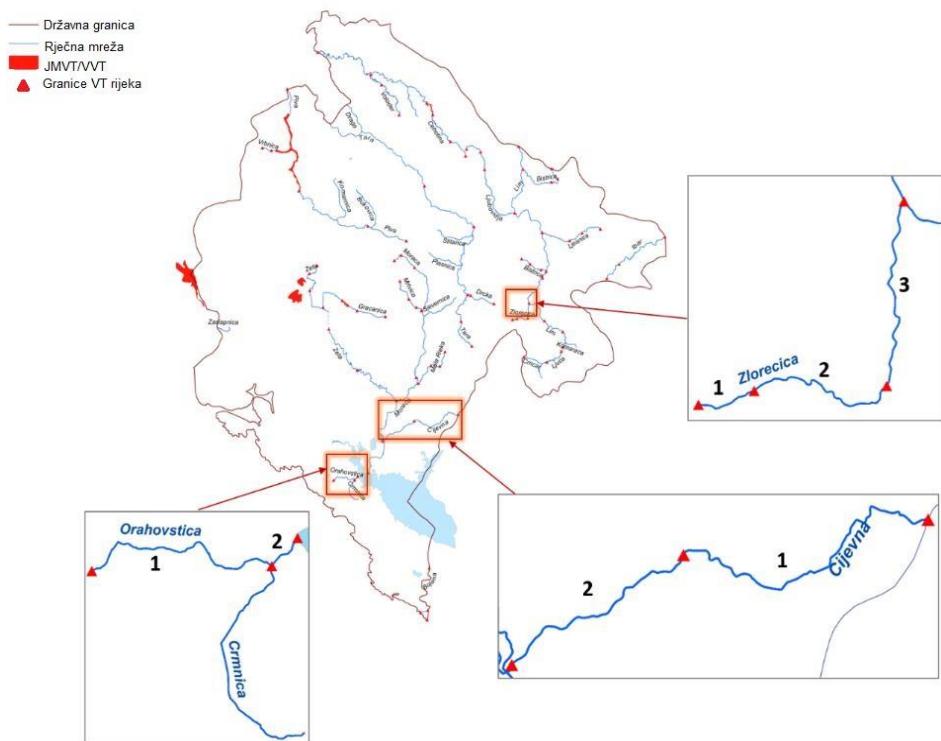
- e) način uzorkovanja u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda.
- f) učestalost uzorkovanja i opseg analize parametara hemijskog statusa i pojedinih elemenata kvaliteta ekološkog statusa prikazan u tabeli 1.11.

Tabela 1.11. Učestalost monitoringa elemenata kvaliteta za površinska vodna tijela (najveći dozvoljeni vremenski interval)

Elementi kvaliteta	Površinska vodna tijela			
	Rijeke	Jezera	Prelazne vode	Priobalne vode
Biološki elementi kvaliteta				
Fitoplankton	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci
Makrofita i fitobentos	3 godine	3 godine	3 godine	3 godine
Makrozobentos	3 godine	3 godine	3 godine	3 godine
Ribe	3 godine	3 godine	3 godine	n/a
Hidromorfološki elementi				
Kontinuitet	6 godina			
Hidrologija	kontinuirano			
Morfologija	6 godina	6 godina	6 godina	6 godina
Osnovni fizičko-hemijski elementi				
Temperatura	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca
Režim kiseonika	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca
Salinitet / sadržaj iona	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca	
Hranljive supstance	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca
pH.m-alkalitet	3 mjeseca	3 mjeseca		
Specifične zagađujuće	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca	3 mjeseca
Prioritetne supstance ¹	1 mjesec	1 mjesec	1 mjesec	1 mjesec

¹Monitoring prioritetnih supstanci u površinskim vodama radiće se u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda.

g) Hidromorfološki monitoring

- izbor mesta monitoringa i njihovo prostorno određivanje u nacionalnom koordinatnom sistemu u odgovarajućoj razmjeri.
- godišnji plan učestalosti monitoringa u skladu sa tabelom 1.11. ovog programa o određivanju statusa površinskih voda i opseg mjerenja hidromorfoloških parametara (planirano je 30% hidromorfološkog monitoringa za površinska vodna tijela) i
- identifikacija metoda i protokola za monitoring i obradu osmotrenih podataka za hidromorfološke parametre

* Popis mreže mjesta monitoringa mapa sa mrežom mjesta samo za rijeke jer nije bilo obuke za more, tranzitne vode i jezera

Metode i protokoli

EN 14614 Kvalitet vode – Vodič za procjenu hidromorfoloških karakteristika rijeka, 2004.
 EN 15843:2010 Kvalitet vode – Vodič o određivanju stepena modifikacije riječne hidromorfologije
 CEN/TC 230/WG 25/N159 Kvalitet vode – Vodič za procjenu hidromofloških karakteristika rijeka, 2018, NACRT Uporedna praksa Hrvatska, Srbija i Češka
 EN 16039 Kvalitet vode - Vodič za procjenu hidromorfoloških karakteristika jezera

2. PROGRAM MONITORINGA PODZEMNIH VODA

• Nadzorni monitoring

Nadzorni monitoring se sprovodi radi dopunjavanja i vrednovanja postupka analize uticaja i pribavljanja informacija za analizu dugoročnih trendova koji predstavljaju rezultat, kako promjena prirodnih uslova tako i ljudskih aktivnosti.

- Operativni monitoring**

Operativni monitoring se sprovodi u periodima između realizacije programa nadzornog monitoringa radi utvrđivanja hemijskog statusa svih vodnih tijela podzemne vode ili grupa vodnih tijela za koje je ustanovljeno da su izložena rizikui radi utvrđivanja postojanja dugoročnog trenda povećanja koncentracije bilo koje zagađujuće supstance, koji potiče od ljudskih aktivnosti.

Na teritoriji Crne Gore prepoznato je 30 podzemnih vodnih tijela (PVT) ili grupa podzemnih vodnih tijela (GPVT) kao što slijedi:

8 podzemnih vodnih tijela, i

22 grupe podzemnih vodnih tijela.

U Jadranskom slivu prepoznato je 17 tijela-4 podzemna vodna tijela i 13 grupa podzemnih vodnih tijela, dok Dunavskom slivu pripada 13 tijela odnosno - 4 podzemna vodna tijela i 9 grupa podzemnih vodnih tijela (Slika 2.1)

Više od polovine razgraničenih vodnih tijela su prekograničnog karaktera - 16 ukupno, od kojih 11 pripada Dunavskom slivu, 14 su kopnena vodna tijela, od kojih se većina nalaze u Jadranskom slivu (12).

U tabeli 2.1. dat je naziv, oznaka, karakter, riječni slivi i površina razgraničenih vodnih tijela podzemnih voda i grupa vodnih tijela podzemnih voda. Ista tabela takođe sadrži podatak o vezi sa razgraničenim tijelima površinskih voda. Imena su izvedena u skladu sa postojećim glavnim geografskim / topografskim elementom (grad, planina, sliv, rijeka). Oznaka se sastoji od nekoliko elemenata:

Oznaka zamlje – ME

Sliv – A (Jadranski) ili DC (Dunavski -Crnomorski)

Vodno tijelo– VTPV (Vodno tijelo podzemnih voda) or GVTPV (grupa vodnih tijela podzemnih voda)

Akvifer – K (kraški), I (intergranularni), C (kompleksni)

Brojevi u nizu - 1, 2, 3 ... (počevši od područja Jadranske obale)

Na primjer, ME_A_GGV_K_1 je grupa tijela podzemnih voda - južni obod Skadarskog jezera (korišćena skraćenica SJ)

a) spisak vodnih tijela podzemnih voda za koje se određuje hemijski i kvantitativni status

Tabela: 2.1. Vodna tijela podzemnih voda i grupe tijela podzemnih voda

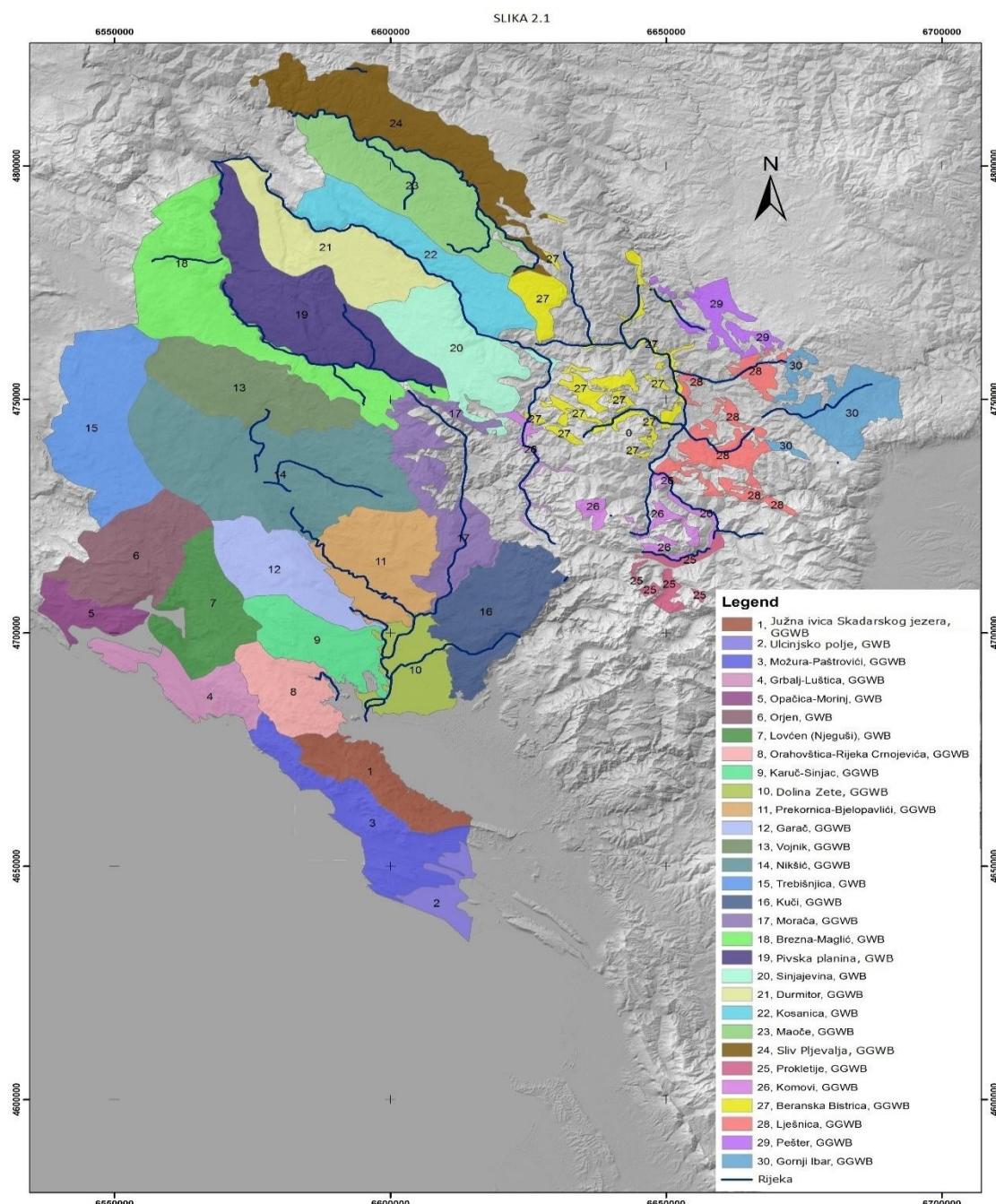
Br.	Oznaka	Skra ćeni ca	Karakter: N (unutrašnji) TBA (prekogranični)	Naziv	Riječni sliv	Povezanost sa vodnim tijelima površinskih voda	F (km ²)	
1	ME_A_GVTPV_K_1	SJ	N	Južni obod Skadarskog jezera	Skadarsko jezero	Skadarsko (WB3)	243.3	
2	ME_A_GPV_I_2	UP	TBA	Ulcinjsko polje	Bojana	Bojana_1; Bojana_2; TW5; CW5; Šasko	111.1	
3	ME_A_GVTPV_K_3	MP	N	Možura Paštirovići -	Jadranski sliv	CW3; CW4; CW5	399.0	
4	ME_A_GVTPV_K_4	GL	N	Grbalj - Luštica	Jadranski sliv	TW3; CW1; CW4	TW4; CW2;	225.9

5	ME_A_GW_K_5	OM	TBA	Opačica Morinj -	Jadranski sliv	TW1; TW4; CW1	TW3;	136.0
6	ME_A_GW_K_6	OR	TBA	Orjen	Jadranski sliv	TW1		409.6
7	ME_A_GW_K_7	LO	N	Lovćen (Njeguši)	Jadranski sliv	TW2; TW3		330.2
8	ME_A_GVTPV_C_8	OC	N	Orahovštica – Rijeka Crnojevića	Skadarsko jezero	Skadarsko (WB_1; WB3); Orahovštica_1; Orahovštica_2; Crnojevica_1		241.3
9	ME_A_GVTPV_K_9	KS	N	Karuč - Sinjac	Skadarsko jezero	Malo blato		277.2
10	ME_A_GVTPV_I_10	ZR	N	Zetska ravnica	Zeta	Skadarsko; Morača_5; Zeta_5; Cijevna_1; Cijevna_2		248.5
11	ME_A_GVTPV_C_11	PB	N	Prekornica Bjelopavlići -	Zeta	Zeta_4; Zeta_5		418.0
12	ME_A_GVTPV_K_12	GA	N	Garač	Zeta	Zeta_4; Zeta_5		338.4
13	ME_A_GVTPV_K_13	VO	N	Vojnik	Zeta	Zeta_1		448.5
14	ME_A_GVTPV_C_14	NP	N	Nikšićko polje	Zeta	Zeta_1; Zeta_2; Zeta_3; Zeta_4; Slano jezero; Krupačko jezero; Liverovići jezero; Gračanica_1; Gračanica_2; Gračanica_3; Gračanica_4		990.2
15	ME_A_GVTPV_K_15	TR	TBA	Trebišnjica (Bilećko jezero)	Trebišnjica	Bilećko jezero; Zaslapnica_1		575.5
16	ME_A_GVTPV_C_16	KU	TBA	Kuči	Cijevna/ Skadarsko jezero	Skadarsko; Cijevna_1; Cijevna_2; Mala Rijeka_1; Mala Rijeka_2; Mala Rijeka_3; Morača_4		430.8
17	ME_A_GVTPV_K_17	MO	N	Morača	Morača	Morača_1; Morača_2; Morača_3; Morača_4; Mrtvica_1; Mrtvica_2; Mrtvica_3		355.2
18	ME_DB_PVT_K_18	BM	TBA	Brezna Maglić -	Piva	Piva_1; Piva_2; Piva_3; Piva_4; Komarnica_1; Vrbnica_1;		702.9

						Vrbnica_2; Pivsko jezero	
19	ME_DB_PVT_K_19	PM	N	Pivska planina	Piva	Piva_1; Piva_2; Piva_3; Piva_4; Komarnica_1; Bukovica_1; Pivsko jezero	629.9
20	ME_DB_PVT_K_20	SI	N	Sinjajevina	Tara	Tara_3; Plašnica_1	406.0
21	ME_DB_GVTPV_K_21	DU	TBA	Durmitor	Tara	Tara_4; Crno	429.1
22	ME_DB_PVT_K_22	KO	TBA	Kosanica	Tara	Tara_3; Tara_4; Štitarica_1; Draga_1	377.5
23	ME_DB_GVTPV_C_23	MA	TBA	Maoče	Ćehotina	Ćehotina_1; Ćehotina_2; Ćehotina_3; Ćehotina_4; Voloder_1; Voloder_2; Vezisnica_1; Vezisnica_2; Sjevernica_1; Sjevernica_2; Otilovičko jezero	526.7
24	ME_DB_GVTPV_I_24	PL	TBA	Basen Pljevlja	Ćehotina	Ćehotina_1; Ćehotina_2; Ćehotina_3; Ćehotina_4; Otilovičko jezero	554.0
25	ME_DB_GVTPV_K_25	PR	TBA	Prokletije	Lim	Ljuča_1; Ljuča_2; Lim_1; Plavsko; Komaraca_1	69.1
26	ME_DB_GVTPV_K_26	KM	TBA	Komovi	Lim	Drcka_1; Drcka_2; Tara_1; Tara_2; Ljuča_1; Ljuča_2; Plavsko; Lim_1; Lim_2; Lim_3	127.7
27	ME_DB_GVTPV_C_27	BB	TBA	Beranska Bistrica Ljuboviđa	-	Lim_1; Lim_2; Lim_3; Lim_4; Zlorečica_1; Zlorečica_2; Bistrica(BA)_1; Bistrica(BA)_2; Ljubovidja_1; Ljubovidja_2; Ljubovidja_3	327.7
28	ME_DB_GVTPV_K_28	LJ	TBA	Lješnica	Lim	Lim_4; Lješnica_1; Lješnica_2;	239.9

							Lješnica_3	
29	ME_DB_K_29	GVTPV	PE	TBA	Pešter	Lim	Bistrica(BP)_1; Bistrica(BP)_2; Bistrica(BP)_3	117.0
30	ME_DB_K_30	GVTPV	GI	TBA	Gornji Ibar	Ibar	Ibar_1; Ibar_2	253.0

Slika 2.1. Vodna tijela podzemnih voda ili grupe vodnih tijela podzemnih voda u Jadranskom i Dunavskom slivu

Sa očekivanih 51 lokacija za monitoring podzemnih vodnih tijela, opšta gustina mjesta za osmatranje na teritoriji Crne Gore iznosiće 1 objekat na 282 km². U zavisnosti od dobijenih rezultata kvantiteta i kvaliteta vode utvrdiće se koje od lokacija treba da se uvrste u nadzorni, a koje u operativni monitoring.

Predložene lokacije su prikazane u tabelama: 2.2., 2.3. i 2.4.).

b) Mjesta mjerena za monitoring hemijskog i kvantitativnog statusa

Tabela 2.2. Predložena lista lokacija za osmatranje (nove bušotine)

Br.	Lokacija	Oblast	Planirana dubina	Vrsta akvifera	Naziv podzemnog vodnog tijela ili grupe podzemnih vodnih tijela
Jadranski sлив					
1	Sv. Đorđe	Ulcinj	20	Intergranularni	Ulcinjska dolina
2	Popovići	Bar	40	Intergranularni	Možura-Paštovići
3	Lugovi	Budva	30	Intergranularni	Grbalj-Luštica
4	Jaz	Mrčeve polje	30	Intergranularni	Grbalj-Luštica
5	Risanska pećina (blizu škole)	Risan	30	Intergranularni-Kraški	Orjen
6	Trgaj	Cijevna kanjon	40	Intergranularni-Kraški	Kuči
7	Ušće rijeke Cijevne	Cijevna	40	Intergranularni	Zetska dolina
8	Radovče	Prekornica	20	Intergranularni-Kraški	Prekornica-Bjelopavlići
9	Vučiji Studenac	Bandići	100	Kraški	Garač
10	Čevo	Čevo	140	Kraški	Garač
11	Riječani	Banjani	170	Kraški	Trebišnjica
12	Goljemadi	Lješanska nahija	100	Kraški	Karuč-Sinjac
13	Plantaže	Podgorica	40	Intergranularni	Zetska ravnica
Dunavski sлив					
1	Šavnik (ispod crkve)	Šavnik	25	Intergranularni	Pivska planina
2	Šavnik (ispod škole)	Šavnik	25	Intergranularni	Brezna-Maglić
3	Mojkovac	Mojkovac	20	Intergranularni	Sinjajevina
4	Ravnjak	Mojkovac	60	Karst	Sinjajevina
5	Bijelo Polje	Bijelo Polje	30	Intergranularni	Beranska Bistrica
6	Pljevlja (blizu rijeke Čehotine)	Pljevlja	25	Intergranularni	Pljevlja basen
7	Zaljutnica (2x)	Golija	81+67	Karst	Brezna-Maglić

Tabela 2.3. Predložena lista lokacija za osmatranje (izdani i postojeće bušotine)

Br.	Naziv mesta za osmatranje	Tip mesta za osmatranje	Sliv	Oblast	Tip akvifera	Uslovi za mjerjenja	Presuši tokom ljeta	Izmjena prirodnih uslova
1.	Reževića rijeka	Izdan	Jadranski sliv	Reževići	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	Ne	Zahvatanje
2.	Kajnak	Izdan	Jadranski sliv	Bar	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	Ne	Zahvatanje
3.	Gač	Izdan	Jadranski sliv	Ulcinj	Kraški	Nepovoljan (ispuštanje, zahvatane i nivo treba da se mjeri)	Ne	Zahvatanje
4.	Velje Oko	Izdan	Jadranski sliv	Crmnica	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	No	Zahvatanje
5.	Podgorska vrela	Izdan	Jadranski sliv	Crmnica	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	Ne	Zahvatanje
6.	Ribnička vrela	Izdan	Jadranski sliv	Podgorica	Kraški	Povoljno	Da	Ne
7.	Bolje Sestre	Izdan	Jadranski sliv	Malo Blato	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	Ne	Zahvatanje
8.	Mareza	Izdan	Jadranski sliv	Podgorica	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	Ne	Zahvatanje
9.	Vidrovan	Izdan	Jadranski sliv	Nikšić	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatana)	Ne	Zahvatanje
10.	Budvansko Polje (bunar u blizini glavne autobuske stanice)	Bušotina	Jadranski sliv	Budva	Intergranularni	Povoljno (postojeći bunar)	Ne	Zahvatanje

11.	Zahvatni bunar na Buljarici	Bušotina	Jadranski sliv	Buljarica	Kraški	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Zahvatanje
12.	Zahvatni bunar u Lisna Bori	Bušotina	Jadranski sliv	Ulcinj	Inter-granularni	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Zahvatanje
13.	Sjenokos	Bušotina	Jadranski sliv	Crnica	Inter-granularni	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Zahvatanje
14.	Orahovsko polje	Bušotina	Jadranski sliv	Crnica	Inter-granularni	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Zahvatanje
15.	Bušotina u blizini Kaluđerovo Oko	Bušotina	Jadranski sliv	Malo Blato	Kraški	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Ne
16.	Bušotina u blizini Bolje Sestre	Bušotina	Jadranski sliv	Malo Blato	Kraški	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Ne
17.	Gojakovića vrela	Izdan	Dunavski sliv	Mojkovac	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatanja)	Ne	Zahvatanje
18.	Šavnička glava	Izdan	Dunavski sliv	Šavnik	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatanja)	Ne	Zahvatanje
19.	Alipasini izvori	Izdan	Dunavski sliv	Gusinje	Kraški	Nepovoljno (široka zona proticanja)	Ne	Ne
20.	Vrelo Bistrice	Izdan	Dunavski sliv	Bijelo Polje	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatanja)	Ne	Zahvatanje
21.	Vrelo Ibra	Izdan	Dunavski sliv	Rozaje	Kraški	Prosječno	Ne	Zahvatanje
22.	Manastirsko Vrelo	Izdan	Dunavski sliv	Berane	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatanja)	Ne	Zahvatanje
23.	Vrelo Breznice	Izdan	Dunavski sliv	Pljevlja	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatanja)	Ne	Zahvatanje
24.	Zmajevac	Izdan	Dunavski sliv	Pljevlja	Kraški	Prosječno (potrebna mjerena zahvatanja)	Ne	Zahvatanje
25.	Bušotine Matešovo	Bušotina	Dunavski sliv	Kolašin	Inter-granularni	Povoljno (postojeće bušotine)	Ne	Zahvatanje
26.	Zagorič	Bušotina	Jadranski	Podgorica	Inter-	dobri	Ne	-

			sliv		granularni			
27.	Bioče	Bušotina	Jadranski sliv	Podgorica	Inter-granularni	dobri	Ne	-
28.	Vuksan Lekići	Bušotina	Jadranski sliv	Podgorica	Inter-granularni	dobri	Ne	-
29.	Ćemovsko polje	Bušotina	Jadranski sliv	Podgorica	Inter-granularni	dobri	Ne	-
30.	Gostilj*	Bunar	Jadranski sliv	Podgorica	-	Povoljno (postojeći bunar)	Ne	Zahvatanje
31.	Vranj*	Bunar	Jadranski sliv	Tuzi	-	Povoljno (postojeći bunar)	Ne	Zahvatanje
32.	Drešaj*	Bunar	Jadranski sliv	Tuzi	-	Povoljno (postojeći bunar)	Ne	Zahvatanje

*Ranjiva područja

Tabela 2.4.

MONITORING (nadzorni) PODZEMNIH VODA

	Primorje		Nova bušotina	Izdani	Postojeća bušotina
1.	Ulcinj	3	1 , Sv Đorđe	1 Gač	1 Lisna Bori
2.	Bar	2	1 Popovići	1 Kajnak	-
3.	Petrovac	2	-	1 Reževiči r.	1 Buljarica
4.	Budva	3	2 Lugovi, Jaz	-	1 Budv. polje
5.	Risan	1	1 Risanska pećina		-
		11	5	3	3
	Srednja regija				
6.	Crmnica	4	-	2 Velje oko, Podg. Vrela	2 Sjenokos, Orah. polje
7.	Malo Blato	3	-	1 Bolje Sestre	2 blizu Kaluđ. Oka, blizu Bolje sestre
8.	Karuč basen	1	1 Goljemadi	-	
9.	Podgorica	4	1 Plantaže	2 Ribnička vrela, Mareza	1 Gostilj*
10.	Cijevna	2	2 Trgaj, Ušće Cijevne	-	-
11.	Prekornica	1	1 Radovče		-
12.	Bandići	1	1 Vučji Studenac	-	-
13.	Banjani	1	1 Riječani	-	-
14.	Nikšić	1	-	1 Vidrovan,	
15.	Tuzi	2			2 Vranj *, Drešaj*
		20	7	6	7
	Sjeverna regija				
16.	Šavnik	3	2 Ispod crkve, ispod škole,	1 Šavnička glava	-
17.	Golija	1	1 Zaljutnica	-	-
18.	Mojkovac	2	1 Mojkovac	1 Gojakovića Vrela	-

19.	Kolašin	2	1 Ravnjak	-	1 Matešev
20.	Berane	1		1 Manast. vrelo	-
21.	Gusinje	1		1 Alipasini izvori	-
22.	Bijelo Polje	2	1 Bijelo Polje	1 Vrelo Bistrice	-
23.	Rožaje	1	-	1 Vrelo Ibra	-
24.	Pljevlja	3	1 blizu Čehotine,	2 Vrelo Breznice, Zmajevac	-
25	Podgorica	4			4 Zagorič, Bioče Vuksan Lekići i Čemovsko, polje
		20	7	8	5
	Ukupno: 51				

c) Parametri i učestalost monitoringa

Nadzorni monitoring treba da se sprovodi u najmanjoj mjeri dva puta godišnje (u proljeće i na jesen, odnosno tokom visokog i niskog vodostaja). U skladu sa ODV i Vodičem za podzemne vode iz Zajednička strategije implementacije minimalna učestalost monitoringa koja je data u Tabeli 2.5. treba da se koristi kao opšta smjernica.

Tabela 2.5. Predložena minimalna učestalost sprovođenja NADZORNOG monitoringa

		Tip akvifera					
		Ograničen	Neograničen				
			Intergranularni		Pukotinski	Kraški **	
Početna frekvencija*- osnovni i dodatni parametri		Značajni duboki tokovi su zajednički	Plitki tok (Potpovršinski tok)				
Dugoročna frekvencija –osnovni parametri	Generalno visoka prenosivost	Dva puta godišnje	Kvartalno	Kvartalno	Kvartalno	Kvartalno	
Generalno niska prenosivost		Na dvije godine	Godišnje	Dva puta godišnje	Dva puta godišnje	Dva puta godišnje	
		Na šest godina	Godišnje	Godišnje	Godišnje	Dva puta godišnje	
Dodatni parametri (validacija u toku)		Na šest godina	Na šest godina	Na šest godina	Na šest godina	-----	

* Period početne frekvencije definisan je kao minimum dva puta godišnje

** Kontinuirana mjerenja temperature i provodljivosti na odabranim reprezentativnim lokacijama

Kada je riječ o Crnoj Gori, monitoring vodnih tijela podzemnih voda i grupe vodnih tijela podzemnih voda koje su dio kraških i prekograničnih akvifera trebalo bi da se češće sprovodi. Pored toga,

lokacije za monitoring na kojima je zabilježena značajna varijacija hemijskih komponenti tokom cijele godine bi takođe trebalo češće da se ispituju.

Operativni monitoring

U skladu sa ODV i Vodičem za podzemne vode iz Zajedničke strategije implementacije operativnog monitoringa se sprovodi najmanje jednom godišnje i u periodima između programa nadzornog monitoringa (prikazan u tabeli 2.6.).

Tabela 2.6. Predložena minimalna učestalost sprovođenja operativnog monitoringa

		Tip akvifera				
		Ograničen	Neograničen			
			Intergranularni		Pukotinski	Kraški
Podzemne vode veće ugroženosti	Kontinuirani pritisci	----	Značajni dubinski tok (izdani)	Plitki tok (potpovršinski tok)		
	Sezonski/int ermitentni pritisci	----	Godišnje	Po potrebi	Po potrebi	Po potrebi
Podzemne vode manje ugroženosti	Kontinuirani pritisci	Godišnje	Godišnje	Dva puta godišnje	Dva puta godišnje	Kvartalno
	Sezonski/int ermitentni pritisci	Godišnje	Godišnje	Po potrebi	Po potrebi	Po potrebi
Procjene trenda		Godišnje	Dva puta godišnje	Dva puta godišnje	Dva puta godišnje	----

Izbor parametara za nadzorni i operativni monitoring za podzemne vode:

- Temperatura (T)
- Sadržaj kiseonika (DO)
- pH vrijednost (pH)
- Elektroprovodljivost (EC)
- Nitrati (NO_3)
- Amonijak (NH_3)
- Nitriti (NO_2)
- Fosfati (PO_4)

Mjerjenja T, DO, EC i pH treba preduzeti direktno na terenu. Na vodnim tijelima podzemnih voda za koje je utvrđen značajan rizik da neće postići dobar status, treba, takođe, pratiti one parametre koji

ukazuju na uticaj tih pritisaka. Na prekograničnim vodnim tijelima podzemnih voda treba pratiti i one parametre koji su relevantni za zaštitu svih upotreba vode putem korišćenja podzemne vode.

Listu odabralih parametara za monitoring kvaliteta vode (hemijski parametri) potrebno je razraditi nakon sprovođenja procjene rizika i pregleda podataka o kvalitetu vode u "istražnoj" fazi. Prema tome, lista parametara koje treba pratiti za operativni monitoring će u principu obuhvatiti parametre potrebne za nadzorni monitoring ali ista će biti proširena po potrebi kako bi se uvrstili dodatni parametri koji ukazuju na identifikovane rizike.

- 1) definisanje metode uzorkovanja i analitičkih metoda parametara hemijskog statusa u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda (član 27);
 - 2) izbor i opis parametara monitoringa kvantitativnog statusa u skladu sa članom 31 Pravilnika o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda;
 - 3) godišnji plan učestalosti mjerjenja parametara kvantitativnog statusa u skladu sa članom 32 Pravilnika o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda;
 - 4) definisanje metoda i načina mjerjenja kvantitativnog statusa u skladu sa članom 33 Pravilnika o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda;
 - 5) obradu i arhiviranje podataka.
3. Ovaj program objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-32
Podgorica, 14. januara 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Zdravko Krivokapić, s.r.

188.

Na osnovu člana 9 stav 6 Zakona o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda („Službeni list CG“, broj 22/17), udruženje proizvođača NVO „Udruženje kraft pivara Crne Gore“, ul. Vojvode Maša Đurovića 16, Podgorica, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, podnijelo je

**ZAHTEV
ZA REGISTRACIJU GEOGRAFSKE OZNAKE „NIKŠIĆKO PIVO“**

Zahtjev za registraciju geografske oznake „Nikšićko pivo“, broj UP-I-05-307/20-64/1 od 26. februara 2020. godine, dat je u Prilogu.

Zahtjev za registraciju geografske oznake „Nikšićko pivo“ objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: UP-I-05-307/20-64/4
Podgorica, 8. februara 2021. godine

Ministar,
mr **Aleksandar Stijović**, s.r.

Cijela

Crna Gora MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA PODGORICA				
Datum prijema: 26 -02- 2020				
Org. jed.	Jed. klas. br.	Redni broj	Prilog	Vrijednost
UPT	-05-	307/20-64	/1	

OBRAZAC 1

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

ZAHTJEV ZA REGISTRACIJU OZNAKE PORIJEKLA/GEOGRAFSKE OZNAKE

- 1. NAZIV POLJOPRIVREDNOG ILI PREHRAMBENOG PROIZVODA** (za koji se traži registracija oznake): „Nikšićko pivo“ – geografska oznaka

- 2. OZNAKA KOJA SE NAMJERAVA REGISTROVATI** (označiti oznaku koja se želi registrovati):

oznaka porijekla
 geografska oznaka

3. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA:

Naziv i sjedište grupe: „Udruženje kraft pivara Crne Gore“, Ul. Vojvode Maša Đurovića 16, City kvart, Podgorica

Pravni status grupe: NVO

Telefon, fax, e-mail: +382 67 201 473

Ime i prezime, adresa i broj telefona odgovornog lica grupe koja podnosi zahtjev: Srđan Jovović; Ul. Vojvode Maša Đurovića 16, City kvart, Podgorica; +382 67 201 473: srdjan.jovovic@ntc.co.me

Ime i prezime, adresa opunomoćenog lica koje zastupa grupu koja podnosi zahtjev: Srđan Jovović; Ul. Vojvode Maša Đurovića 16, City kvart, Podgorica; +382 67 201 473: srdjan.jovovic@ntc.co.me

4. PODACI O (iz specifikacije proizvoda):

1. dobavljaču, količini i porijeklu svih serija nabavljenih sirovina i/ili proizvoda:
2. primaocu, količini i odredištu isporučenih proizvoda:

„Nikšićko pivo“ je fermentisano piće dobijeno tehnološkim postupkom od ječmenog slada, hmelja, vode i pivskog kvasca pri čemu je udio surogata slada može ići od 0 – 50%. „Nikšićko pivo“ može biti filtrirano ili nefiltrirano, pasterizovano ili nepsterizovano, i po tipu vrenja, godnjeg ili donjeg vrenja.

3. za proizvod životinjskog porijekla označenih kao oznake porijekla, navesti pravila o porijeklu i kvalitetu hrane za životinje:

4. OPIS POLJOPRIVREDNOG ILI PREHRAMBENOG PROIZVODA:

1. Kategorija proizvoda: Alkoholno piće
2. Opis proizvoda:

„Nikšićko pivo“ je piće sačinjeno od čiste, izvorske, planinske vode koja potiče sa kraškog predjela, pivarskog slada i aromatizovano hmeljem. Nastalo je putem alkoholne fermentacije uz pomoć kvasca. „Nikšićko pivo“ je i LAGER i ALE pivo. Po boji može biti svjetlo i tamno, a po tipu pasterizacije može biti pasterovano ili ne pasterizovano.

Osnovne sirovine koje se koriste za proizvodnju „Nikšićko pivo“ su:

- ječmena slad
- surogati (kukuruz, pšenica, pirinač, itd)
- hmelj
- voda
- kvasac

Pivarski ječmeni slad se dobija preradom ječma, u postrojenjima koje se nazivaju sladare. Pivarski ječmeni slad koji se koristi za proizvodnju piva osim ekstrakta ima i druge specifične karakteristike (enzime, proteine, miris, ukus, boju i još dosta drugih) koje se tokom procesa prerade prenose na osobine piva. Da bi se slad koristio za proizvodnju piva treba i da odgovara standardima kvaliteta za pivarsku industriju. Pivarski ječmeni slad se transportuje do potrošača u vidu vreća ili rinfuze. Svaku isporuku pivarskog slada treba da prati atest / sertifikat proizvođača za datu šaržu kao i odvojen, originalno upakovani uzorak date šarže. Skladišti se na suvim mjestima koje je za te svrhe odredio sam proizvođač piva.

Surogati, od kojih su najpoznatiji pšenica, kukurzna krupica, riža. Surogati se primjenjuju kao zamjena jednog dijela slada. Bitno je napomenuti da se surogati koriste isključivo kao nosioci ekstrakta, bez drugih znacajnih karakteristika. Iz tog razloga surogatom se u tehnološkom procesu proizvodnje piva može zamijeniti od 0 do 50% slada. Transportuje se od dobavljača u vrećama ili rinfuzi i skladišti se na suvim mjestima koje je za te svrhe odredio sam proizvođač piva. Svaku isporuku treba da prati atest proizvođača za datu šaržu kao i odvojen, originalno upakovani uzorak date šarže.

Hmelj je zelena biljka iz porodice kanabinoida. Predstavlja jednu od 4 osnovne sirovine za proizvodnju piva pa tako i za proizvodnju „Nikšićkog piva“. Hmelj, tj specifične kiseline koje sadrži hmelj, daju „Nikšićkom pivu“ prepoznatljiv gorak ukus i jaku aromu. Kiseline koje potiču od hmelja povoljno utiču na stabilnost pjene „Nikšićkog piva“ koja je dugotrajna, a pored toga ove kiseline djeluju antisepetički na mikroorganizme. Do potrošača pristižu u različitom pakovanju, pa tako mogu biti neprerađeni u obliku šišarki, ili pak prerađeni u obliku peleta. Hmelj se skladišti u zatvorenim i hladnim komorama / frižiderima, na temperature od 5°C ili pak na temperaturama koje je preporučio sam proizvođač. Isporuku hmelja treba obavezno da prati atest / sertifikat proizvođača za datu šaržu. Za proizvodnju „Nikšićkog piva“ se može koristiti više od jedne vrste hmelja, a najčešće se proizvodi od dva tipa, i to, aromatičnog i gorkog hmelja.

Voda je osnovna, a količinski najzastupljenija sirovina u proizvodnji piva. Voda se u proizvodnji piva koristi u tehnološke, energetske i sanitарne svrhe. Tehnološka voda treba da u fizičko-hemijskom i mikrobiološkom smislu odgovara kvalitetu vode za piće čije karakteristike su propisane od strane organa koji kontrolišu kvalitet vode.

Za proizvodnju „Nikšićkog piva“ kosti se sveža, planinska voda sa najboljim karakteristikama koje zadovoljavaju sve potrebne i propisne karakteristike od strane institucija u Crnoj Gori. Sadržaj vode

iznosi 89-93 % u ukupnoj masi „Nikšićkog piva“. Za proizvodnju jednog hektolitra „Nikšićkog piva“ piva se utroši od 3,7 – 10,9 hl vode.

Kvasac predstavlja još jednu od četri osnovne sirovine za proizvodnu piva. Kvasac je potreban da bi izvršio proces fermentacije ekstrakta koji potiče od žitarica. Za proizvodnju „Nikšićkog piva“ koriste se dva tipa pivarskog kvasaca. Prema tipu, „Nikšićko pivo“ dijeli se na ALE i na LAGER, u koliko se respektabilno koristi kvasac gornjeg ili donjeg vrenja. Kvasac potreban za fermentaciju sladovine se može koristiti samo jednom ili više puta. Kvasac može biti u rinfuzi kao i suv u kesicama. U koliko je u rinfuzi, može proistekti iz procesa fermentacije, nakon čega se skuplja i čuva do sledeće upotrebe.

Tehnološki proces proizvodnje „Nikšićkog piva“ obuhvata sledeće tehnološke faze:

1. Prihvatanje, skladištenje i pripremu sirovina za obradu
2. Proizvodnju sladovine
3. Glavno vrenje i naknadno vrenje piva
4. Doradu piva i punjenje u ambalažu

5. GEOGRAFSKO PODRUČJE:

Proizvodnja „Nikšićkog piva“ odvija se u centralnom dijelu Crne Gore, na teritoriji opštine Nikšić.

6. POVEZANOST SA GEOGRAFSKIM PODRUČJEM:

Prva preduzeća u Knjaževini Crnoj Gori bila su fabrika sapuna Maša Vrbice u Baru i pivara „Onogoš“ u Nikšiću. Pivara „Onogoš“ osnovana je 1896. godine. Krajem 1909. godine fabrika je pretvorena u akcionarsko društvo, s novim imenom – Crnogorska pivara „Onogoš“. Godine 1911. osnovana je nova, moderna pivara pod nazivom „Trebjesa“, po brdašcu u neposrednoj blizini Nikšića, za koji su vezani značajni događaji iz istorije ovog kraja, legende i narodne pjesme. Iako kvalitetnije od proizvoda stare pivare „Onogoš“, „Trebjesino“ pivo nije moglo konkursati mnogo jeftinijem uvezrenom pivu. 1914. godine požar je uništilo pivaru „Onogoš“, koja više nije obnavljana, a na početku prvog svjetskog rata stale su i mašine pivare „Trebjesa“. Pivara je obnovljena 1931. godine. Po obnovi pivare za Nikšićko pivo su se zainteresovali i potrošački centri izvan Crne Gore (Dalmacija, Hercegovina i Albanija), jer je bilo svjetskog kvaliteta. Novi prekid rada i uništenje pivara je doživjela u drugom svjetskom ratu. Nova obnova pivare „Trebjesa“ počela je u marta 1946. godine. U periodu od 1946. do 1956. godine izvršena je prva rekonstrukcija fabrike. Izgrađena je sladara, nabavljena je prva automatska mašina za otakanje piva, rekonstruisani su stari podrumi, nabavljeni novi rashladni uređaji. Ovom rekonstrukcijom proizvodnja je znatno uvećana, dostigla je nivo od 26.000 hektolitara ili 8 puta više nego 1939. godine. U periodu od 1956. do 1960. godine proizvodnja je uvećana na 47.000 hektolitara. Dalji porast proizvodnje na 500.000 hektolitara piva godišnje ostvaren je trećom fazom rekonstrukcije 1969. i 1971. godine. Izgrađeni su vrioni i leženi podrumi, sa savremenom opremom. Time je postignut zavidan uspjeh Nikšićkog piva, a pivo je priznato na Levantinskom sajmu u Baru i na izložbi proizvoda u SSSR-u. Kvalitetom, stabilnim cijenama i urednim snabdijevanjem kupaca, fabrika, odnosno Nikšićko pivo je očuvalo visoki ugled na tržištu.¹

Kroz istoriju pa do danas, pojedini regioni su karakteristični po određenom tipu piva. Na primjer:

¹ Knežević, M., *Industrija piva*, str. 132., prema: Kalezić, D., *Nikšić*,

- piva iz Češke Republike su najčešće lageri (kasnije je utvrđeno da voda koju koriste je voda sa malim udjelom minerala - meka voda. Ova voda najbolje deluje za proizvodnju piva kao što su "lager" i "pilsners").

- Irska, kao i dio Engleske, najpoznatija je po "ale" tipu piva (za koji se koristi voda sa dosta minerala i visokom tvrdoćom). Imo mnogo primera toga, ali poenta je jasna. U različitim regionima, vladaju i specifične karakteristike vode.

Geografske karakteristike piva mogu se posmatrati kao spoj elemenata (voda; žitarice; kvasac; hmelj) i procesa proizvodnje. Mješavine minerala koje se nalaze u lokalnim vodama daju karakteristični ukus, kao i arome u ustima, pivima kojs se proizvode od te lokalne vode. Geografska kombinacija i varijacije četri osnovne komponente vode, žitarica, kvasca, hmelja sveobuhvatno posmatramo kao „ukus mesta“ koji se može nazvati još i „terroir“ piva (slično kao i „terroir“ u tehnologiji vinskih proizvoda).

Za proizvodnju „Nikšićkog piva“ koristi se bunarska ili voda sa gradske mreže snabdijevanja opštine Nikšić.

Bez obzira na to da li je zadovoljila propisane vrijednosti iz zakona, kao i da li voda dolazi iz bunara ili gradske mreže, njen hemijski sastav za proizvodnju može biti različit, zaviso od mesta iz kog potiče. Između ostalog, voda se može razlikovati prema tvrdoći (ukupnoj, stalnoj i prolaznoj), alkalitetu, sadržaju pojedinih soli, mutnoći, sadržaju nečistoća i drugih parametara.

Na svim definisanim mjestima proizvodnje „Nikšićkog piva“ voda mora imati zadovoljavajući propisan kvalitet, a kako se „Nikšićko pivo“ proizvodi na malom geografskom lokalitetu, hemijski sastav vode se minimalno može razlikovati, a to se odnosi na pojedina jedinjenja/soli Ca, Mg, Na, kao sulfata, sulfita, hlorida, nitrata.

Na tip i kvalitet i karakteristike piva presudnu ulogu ima sastav vode, jer ona u toku procesa proizvodnje i obrade direktno određuje sastav konačnog proizvoda.

U tehnološkom procesu proizvodnje „Nikšićkog piva“ najvažniji uticaj vode je kroz sadržaj rastvorenih soli u vodi. Njen uticaj je direkstan na promjenu kiselosti (pH vrijednosti) u komini, tokom ukomljavanja u varionici. Voda sa visokim alkalitetom i visokom karbonatnom tvrdoćom dovodi do izluživanja više polifenola i tanina, što u percepciji ukusa dovodi do pojave trpkosti ili „astringent“ arome. Takođe utiče na formiranje tamnije boje i smanjuje iskorišćenje ekstrakta slada u varionici tj. daje sladovinu sa nižim sadržajem ekstrakta.

U vodi ima mnogo elemenata koji mogu biti rastvorni i nerastvorni, ali nijesu svi u jednakim količinama, niti imaju podjednak uticaj na karakteriste proizvodnje i osobine „Nikšićkog piva“. Tako na primjer:

- Kalcijum - tipično glavni jon koji stvara tvrdoću u vodi. Povoljno djeluje na komljenje i djelovanje enzima, a bitno je za sastav ćelija kvasca. Kalcijum reaguje sa fosfatima, formirajući talog koji uključuje oslobađanje jona vodonika i zauzvrat sniženju pH vrijednosti. Ovo sniženje pH je ključno u tome što stvara dobro okruženje za enzime alfa-amilazu, beta-amilazu kao i proteolitičke enzime. U vodama sa veoma malo kalcijuma može doći do slabljenja flokulacije kvasca i stvaranja kamenca, što može uticati na performanse opreme.

- Magnezijum – sekundarni jon koji stvara tvrdoću vode. Joni magnezijuma reagiraju slično kao joni kalcijuma, ali pošto su magnezijumove soli mnogo bolje rastvorne, uticaj na pH sladovine nije toliko veliki. Njegova najvažnija uloga je procesima metabolizama kvasca

tokom fermentacije, kao i za proces dobre flokulacije kvasca. Magnezijum karbonat navodno daje trpkiju gorčinu (više utiče na stvaranje „astringent“ arome) od kalcijuma karbonat.

- Natrijum - nema hemijsko dejstvo; doprinosi opaženom ukusu piva poboljšavajući njegovu slatkoću. Nivoi od 75 do 150 ppm daju okruglo glatkoću i naglašavaju slatkoću, što je najpriyatnije kada se upare sa hloridim jonima, nego kada su povezani sa sulfatnim ionima. U prisustvu sulfata, natrijum stvara neugodnu oštinu, tako da je pravilo kada je visociji sadržaj sulfata i u vodi bi trebalo da bude manje natrijuma (i obrnuto)

Osim gore navedenih, koji su najčešći, postoje još nekoliko važnih jona čija je koncentracija u vodi mala. To su:

- Kalijum - Poput natrijuma, kalijum može stvoriti „slani“ ukus. Potreban je za rast kvasca i inhibira određene enzime u komini, a sve to u koncentracijama većim od 10 mg / l.
- Gvožđe - U velikim količinama može dati metalni priukus pivu. Soli gvožđa negativno deluju u koncentracijama iznad 0,2 mg/l tokom proizvodnje sladovine, sprečavajući potpunu saharifikaciju (ošećerenje), što rezultira mutnim mrljama i ometa aktivnost kvasca. Radikalno promovišu zastoj kroz formiranje hidroksi radikala na bazi gvožđa.
- Cink - ima važnu ulogu u fermentaciji i pozitivno deluje na sintezu proteina i rast kvasca. Takođe utiče na flokulaciju i stabilizuje pjenu (promoviše vezanje). Korišćenjem reverzne osmoze dolazi do uklanjanja cinka iz vode praktično do zanemarljivih vrijednosti.
- Bakar – u koncentracijama nižim od 0,1 m / l, može djelovati kao kompleksni agens, pri čemu dovodi do taloženja sulfida i drugih sumpornih jedinjenja. U nivoima većim od 10 mg/l, bakar je toksičan za kvasac, dovodi do ubrzane oksidacije i starenja piva.
- Mangan - je važan za pravilno djelovanje enzima i ima pozitivno delovanje na rastvorljivost proteina i kvasca.

Osim metala, prisutni anjoni u vodi utiču na njene karakteristike, i to:

- Karbonati - Prisustvo karbonatnih jona ima efekat na povećanje pH vrijednosti, zatim mogu rezultirati manje fermentirajućim šećerima (veći udio dekstrina/maltoze), neprihvativom bojom sladovine, doveći do poteškoće u filtraciji žitarica i do manje efikasnog odvajanja proteina i proteinsko-taninski elemenata tokom toplih i hladnih pauza.
- Sulfati - pozitivno utiču na razgradnju proteina i skroba, što pogoduje filtraciji komine i sedimentaciji taloga. Međutim, njegova upotreba može rezultirati lošim iskorišćenjem gorčine (gorčina se neće lako ekstrahovati) ako je nivo visok. Visok nivo može da dovede do nastajanja suvog ukusa u gotovom pivu, ali ako ih ima suviše, gotovo pivo ima oštar i slan ukus pa čak i laksativni karakter.
- Hloridi - Kalcijum i magnezijum hloridi pivu daju punoču tijela i meko-slatkast ukus. Određena zaobljenost u ukusu koju daje natrijum hlorid (kuhinjska so) čini ovu so izuzetno pogodnom za sve vrste slatkog piva - i za tamno i za svijetlo pivo.

- Nitrati / nitriti - u manjim količinama nisu problem; visočiji nivo istih u pivu dovodi do stvaranja aromе na bijeli luk i plin. Visok nivo nitrita može smanjiti brzinu fermentacije, smanjiti brzinu opadanja pH vrijednosti i da dovede do stvaranja povećane koncentracije vicinalnih diketona.

Sva ova jedinjenje ne samo da su važna za odvijanje procesa, već su jako bitna za formiranje cjelokupne aromе u „Nikšićkom pivu“, kako mirisa tako i ukusa. Uticaj različitih jona rastvorenih u vodi na senzorne karakteristike piva je prikazan u tabeli broj 1.

Tabela broj 1. Uticaj jedinjenja na senzorne osobine piva

Elemenat / Jedinejne	Moguća količina (mg/l)	Uticaj na kvalitet
Sulfati	do 500	daju „suv“ ukus pivu i utiču na nastajanje sumpornih jedinjenja
Hloridi	od 50 - 200	daju punoču i slatkast ukus pivu
Silikati	do 50	nepovoljno utiču na tok fermentacije (apsorbiraju se na površinu kvasca) a mogu da izazovu i koloidno zamućenje kod piva
Nitrati	do 30	pivu daju ukus bijelog luka
MgCl ₂ , MgSO ₄ , Na ₂ SO ₄	do 100	pivu daju grubu i neprijatnu gorčinu
Željezo	do 0,1	djeluje degenerativno na kvasac i nepovoljno na stabilnost, ukus i boju piva
Magnezijum	oko 10	važan je koenzim

Sam hemijski sastav vode umnogome zavisi od karakteristika geografskog područja odakle se voda cipi. Voda prolaskom kroz sloj zemlje rastvara i odnosi sa sobom veliki broj različitih jedinjenja, minerala i mineralnih soli koji su na tom lokalitetu postojani i time sveobuhvatno utiču na kvalitet i karakteristike vode sa tog područja. Bez obzira na prečišćavanje vode, veliki broj minerala i mineralnih soli se zadrži čak i u koncentracijama koje su vladale prije obrade vode sva do krajnjeg proizvoda tj. piva.

Geografski gledano, reljef tj. teren Crne Gore je umnogome planinski, a sastav planinskog terena je pretežno krečnjak. Nikšić po svojoj poziciji i reljefu spada u predio kraškog regiona, koga karakterišu najdeblji slojevi karbonatnih stijena, pretežno krečnjaka (jedinjenja na bazi kalcijuma i magnezijuma).

Voda prolaskom kroz predio sa sobom, rastvara i nosi kako rastvoreni tako i suspendovani materijal, a kako je u pitanju krečnjački predio onda ponajviše jedinjenja kalcijuma i magnezijuma i to u obliku karbonatnih jedinejnjia.

Prema tome, glavna karakteristika voda nikšićkog sliva jeste povećana tvrdoča (sadržaj karbonatnih jedinjenja kalcijuma i magnezijuma) i sadržaj velikog broja minerala što utiče na karakteristike piva dajući im karakterističnu gorčinu kao i osećaj trpkosti ustima (na engleskom jeziku “astringent”).

Iako se hemijom vode može manipulisati u procesima obrade vode, kao što je regulisanje pH i drugih karakteristika, promjenom karakteristika vode mijenja se ukus i osjećaj u ustima, iako su piva pravljena po

istom receptu. Pivo uzorkovano u dolini Willamette u Oregonu potvrdili su slučajno važnost vode i hmelja, jačanje tvrdnje za „terroir“ piva.

Prilozi uz zahtjev:

- Kopija dokaza o registraciji grupe iz CRPS-a
- Punomoćje (ako grupu zastupa ovlašćeni zastupnik ili punomoćnik , ovjerenu od notara)
- Specifikacija proizvoda
- Jedinstveni dokument

Datum podnošenja zahtjeva: **25. februar 2020. godine**

(potpis podnosioca zahtjeva)

189.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2 do 4 i tačka 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", br. 12/18 i 64/20), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU O IZMJENAMA I DOPUNI NAREDBE ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA

Član 1

U Naredbi za preuzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 3/21, 7/21 i 13/21) u članu 1a stav 1 tačka 1 alineja 5 mijenja se i glasi:

"- privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima (restorani, kafane, kafeterije, hotelski restorani i slični ugostiteljski objekti), osim:

- a) za goste koji su smješteni u hotelu, uz obavezu dostavljanja i serviranja hrane gostima u sobama i zabranu korišćenja zajedničkih prostorija za odmor i rekreaciju (bazeni, spa centri, saune, teretane, TV sale i sl.), i
- b) pripreme i izdavanja hrane, po porudžbi, bez zadržavanja i konzumacije ispred objekta koji posluje hranom, uključujući ketering, u periodu od 7 do 22 časa, uz potvrdu poslodavca.”.

Član 2

Poslije člana 1a dodaje se novi član koji glasi:

“Član 1b

Zabranjuje se izlazak građanima sa teritorije Opštine Budva i Opštine Tivat, osim radi:

- obavljanja redovnih radnih zadataka, na osnovu potvrde poslodavca;
- ostvarivanja zdravstvene zaštite, na osnovu medicinske dokumentacije;
- njege lica koja uslijed bolesti, stanja ili posljedica povrede nije sposobna da samostalno obavljaju svakodnevne životne aktivnosti, što se dokazuje potvrdom koju izdaje izabrani doktor ovih lica i izvodom iz odgovarajućeg matičnog registra građana kojim se dokazuje međusobno srodstvo ovih lica ili ugovorom o njezi ili izdržavanju kojim se dokazuje međusobni pravni odnos ovih lica;
- putovanja studenata od mjesta prebivališta do sjedišta ustanove visokog obrazovanja, na osnovu potvrde te ustanove, odnosno uredno popunjenoj i ovjerenog indeksa;
- održavanja ličnih odnosa djece sa roditeljem sa kojim ne žive, u skladu sa sudskom odlukom.”

Član 3

U članu 3 riječi: „iz čl. 1 i 1a ove naredbe“ zamjenjuju se riječima: „iz čl. 1, 1a i 1b ove naredbe“.

Član 4

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 8-501/20-129/2048

Podgorica, 15. februara 2021. godine

Ministarka,
dr **Jelena Borovinić Bojović**, s.r.

190.

Na osnovu člana 34 stav 3 Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja (Službeni list Crne Gore“, broj 35/13), člana 18 Zakona o upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“, broj 56/14, 20/15, 40/16), rješavajući po zahtjevu Instituta „Sigurnost“, City Kvart b.b., 81000 Podgorica, broj 04-UPI-1636/1 od 13.11.2020. godine, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine izdaje

D O Z V O L U

I Izdaje se dozvola Institutu „Sigurnost“, Podgorica, za stručno ospozobljavanje i provjeru stručne ospozobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja,

II Dozvola se izdaje na period od 4 (četiri) godine.

O b r a z l o ž e n j e

Institut „Sigurnost“, City Kvart b.b. podnio je Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine zahtjev broj: 04-UPI-1636/1 od 13.11.2020. godine, za izdavanje dozvole za stručno ospozobljavanje i provjeru stručne ospozobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućeg zračenja, shodno članu 34 Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja (Službeni list Crne Gore, broj 35/13).

Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev za izdavanje dozvole za stručno ospozobljavanje i provjeru stručne ospozobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućeg zračenja priložio i dokaz o uplaćenoj administrativnoj taksi, shodno članu 34 stav 5 Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja („Službeni list Crne Gore“, broj 35/13), te na osnovu člana 3 Pravilnika o bližim uslovima u pogledu kadra, opreme i prostora za stručno ospozobljavanje profesionalno izloženih lica nejonizujućem zračenju („Službeni list Crne Gore“, broj 41/16), priložio sljedeću dokumentaciju: dokaz o radnom iskustvu za angažovani kadar- potvrde koje je izdao podnositelj zahtjeva, dokaz (potvrde) o stalnom radnom odnosu za stalno angažovani kadar- potvrde koje je izdao podnositelj zahtjeva, dokaz o vlasništvu i/ili zakupu prostora- list nepokretnosti izvod (sa skicom prostora) u vlasništvu podnosioca zajhtjeva, dokaz o vlasništvu izvora nejonizujućeg zračenja ili kopiju ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji sa imaocem izvora nejonizujućih zračenja o korišćenju izvora, radi izvođenja praktičnog dijela obuke- popisna lista, odnosno kontrolni karton opreme u kome stoji da u vlasništvu podnosioca zahtjeva postoji izvor nejonizujućeg zračenja (Uredaj za ispitivanje elektroizolacione opreme i dielektrične čvrstoće ulja Marke Elraj DST 100MD5).

Na osnovu člana 60 stav 1 Zakona o upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“, broj 56/14, 20/15, 40/16), dana 13.11.2020. godine, podnosiocu zahtjeva je upućen zahtjev za dopunu dokumentacije broj 04-UPI-1636/3. Na isti, podnositelj zahtjeva odgovara 26.11.2020. godine, traženom dokumentacijom, zavedenom pod brojem 04-UPI-1636/5 kojom prilikom dostavlja: dokaz o završenom nivou obrazovanja (fotokopije diploma o završenoj stručnoj spremi) za angažovani kadar, nastavni plan programa stručnog ospozobljavanja profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja koji obuhvata satnicu predavanja, predavače, nazive predavanja (lekcija) i dokumentovana predavanja pod nazivom „Priručnik za ospozobljavanje stručnih lica koja su izložena niskofrekventnim elektromagnetskim zračenjima“, dokaz o posjedovanju opreme-popisna lista, odnosno kontrolni karton opreme podnosioca zahtjeva, protokol (praktikum) za izvođenje praktičnog dijela obuke pod nazivom „Praktikum iz

elektromagnetičnih zračenja“, kopiju ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji sa pravnim licem koje ima dozvolu za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja, radi izvođenja praktičnog dijela obuke (samo za izvore elektromagnetičnih polja)- dozvolu za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućeg zračenja, dozvolu i/ili kopiju dozvole za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja podnosioca zahtjeva ili pravnog lica sa kojim je sklopljen ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji iz tačke 9 ovog stava, za poslove koji se traže u skladu sa propisom kojim se uređuje program stručnog ospozobljavanja - dozvolu za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućeg zračenja, plan za djelovanje u slučaju akcidenta pod nazivom „Mjere zaštite u slučaju akcidenta od niskofrekventnih elektromagnetičnih zračenja“.

Članom 2 Pravilnika o bližim uslovima u pogledu kadra, opreme i prostora za stručno ospozobljavanje profesionalno izloženih lica nejonizujućem zračenju („Službeni list Crne Gore“, broj 41/16) Prilog: stav 2 tačka 1), propisano je, da podnositelj zahtjeva u pogledu kadra treba da ima najmanje 2 lica sa završenim VII1 nivoom kvalifikacija. Uvidom u dokumentaciju nedvosmisleno se utvrđuje da podnositelj zahtjeva, za potrebe stručnog ospozobljavanja profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja u pogledu kadra, ima 3 lica sa završenim VII1 nivoom kvalifikacija-smjer elektroenergetski sistemi ili industrijska elektrotehnika i jedno lice sa završenim VII1 nivoom kvalifikacija stečenog na Prirodno-matematičkom fakultetu-smjer fizika, u stalnom radnom odnosu, sa 40, 12, 8 i 3 godine radnog iskustva.

Istim članom Prilog: stav 2 tačka 2), propisano je, da podnositelj zahtjeva u pogledu opreme treba da ima: računar, projektor, opremu za mjerjenje niskofrekvenčkih elektromagnetičnih polja, u skladu sa propisom kojim se uređuju bliži uslovi za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja (ne zahtjeva se ako se za izvođenje praktičnog dijela obuke angažuje pravno lice koje ima dozvolu za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja), sredstva za smanjenje nivoa niskofrekvenčkog elektromagnetičnog zračenja (ekrani od dobro provodnih materijala, reflektujuće rešetke, provodne folije, provodne tapete, zaštitni premazi od reflektujućeg materijala i sl.). Uvidom u dokumentaciju, kroz izvode popisne liste, nedvosmisleno se utvrđuje da podnositelj zahtjeva u svom vlasništvu posjeduje: desktop i laptop računare, projektor marke Epson EB S05, instrument za mjerjenje nivoa niskofrekvenčkih elektromagnetičnih polja marke Narda EFA-300, sredstva za smanjenje nivoa niskofrekvenčkog elektromagnetičnog zračenja i to: rešetkasta vrata, provodnu foliju i provodni materijal.

Istim članom Prilog: stav 2 tačka 3) propisano je, da posnositelj zahtjeva u pogledu prostora treba da ima prostoriju za izvođenje teorijskog i praktičnog dijela obuke. Uvidom u dokumentaciju, list nepokretnosti 4345- izvod izdat od strane Uprave za nekretnine - Područna jedinica Podgorica (sa skicom poslovnog prostora), nedvosmisleno se utvrđuje da podnositelj zahtjeva posjeduje odgovarajuću prostoriju za izvođenje teorijskog i praktičnog dijela obuke.

Na osnovu člana 2 Pravilnika o načinu stručnog ospozobljavanja profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja („Službeni list Crne Gore“ broj 21/16) Prilog: Podnaslov 1 stav 1 tačka a) propisano je da Program stručnog ospozobljavanja i periodične provjere stručne ospozobljenosti za rad sa izvorima niskofrekvenčkih elektromagnetičnih polja i sprovođenje mjera zaštite od niskofrekvenčkog elektromagnetičnog zračenja obuhvata sljedeće tematske cjeline i obim, za teorijski dio: Osnovne pojmove o električnom i magnetnom polju jednosmjerne i naizmjenične struje niskih frekvencija, jačinu električnog polja, gustinu magnetnog fluksa-magnetnu indukciju (u obimu od 2 časa za stručno ospozobljavanje, odnosno 1 čas za periodičnu provjeru stručne ospozobljenosti), osnovne pojmove o prirodi elektromagnetičnog zračenja, biološko dejstvo i rizike izloženosti, dejstvo zračenja na pojedina živa tkiva,

termički i netermički efekti zračenja (u obimu od 2 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 1 čas za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), pregled relevantne međunarodne legislative u oblasti zaštite od elektromagnetskog zračenja u oblasti zaštite stanovništva i profesionalno izloženih lica (u obimu od 2 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 1 čas za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), pregled domaće legislative iz oblasti zaštite od elektromagnetskog zračenja: Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Pravilnik o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima i drugi podzakonski akti (u obimu od 2 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 1 čas za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), izvore niskofrekvenčkih elektromagnetnih polja: objekte elektroenergetskog sistema (elektrane, transformatorske stanice, rasklopna postrojenja i konvertorska postrojenja), elektroenergetske vodove, elemente i postrojenja električne vuće, uređaje koji generišu statičko magnetno polje (uređaj za magnetno-rezonantnu tomografiju ili spektroskopiju, postrojenje za proizvodnju aluminijuma, elektrolizu ili galvanizaciju), industrijske mašine i postrojenja koja generišu elektromagnetna polja frekvencije do 100 kHz, parametri i karakteristike zračenja (u obimu od 6 časova za stručno osposobljavanje, odnosno 3 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), distribuciju jačine električnog i magnetnog polja u okolini pojedinih izvora niskofrekvenčkih elektromagnetnih polja, faktore uticaja (u obimu od 4 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 2 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), metode za smanjenje nivoa elektromagnetnih polja niskih frekvencija (u obimu od 4 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 2 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), preporuke za rad sa izvorima niskofrekvenčkih elektromagnetnih polja (u obimu od 4 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 2 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), mjere zaštite od niskofrekvenčkog elektromagnetskog zračenja: prava i odgovornosti, ostvarivanje zaštite na radnom mjestu, praćenje izloženosti zračenju (lica, okoline), zdravstveni nadzor nad profesionalno izloženim licima i licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, znaci upozorenja na opasnost od nejonizujućih zračenja, preduzimanje zaštitnih mjera u slučaju akcidenta, čuvanje izvora nejonizujućih zračenja, označavanje izvora nejonizujućih zračenja, evidencija izvora nejonizujućih zračenja i čuvanje evidencije, uslovi za korišćenje, popravku i održavanje izvora nejonizujućih zračenja, sredstva i oprema lične zaštite na radu, učestvovanje u izradi Procjene rizika, učestvovanje u izradi Akcionog programa, pristup podacima, zaštita pacijenata (u obimu od 6 časova za stručno osposobljavanje, odnosno 3 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti). Uvidom u dokumentaciju utvrđuje se da je podnositelj zahtjeva u dokumentovanim predavanjima pod nazivom „Priručnik za osposobljavanje stručnih lica koja su izložena niskofrekventnim elektromagnetnim zračenjima“ iz Oktobra 2020. godine, obradio sve gore navedene cjeline u mjeri mogućeg.

Na osnovu istog člana je propisano da Program stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti za rad sa izvorima niskofrekvenčkih elektromagnetnih polja i sprovođenje mjera zaštite od niskofrekvenčkog elektromagnetskog zračenja obuhvata sljedeće tematske cjeline i obim, za praktični dio: Prilog: Podnaslov 1 stav 1 tačka b) u kojoj stoji da praktični dio treba da sadrži demonstraciju mjerenja jačine električnog i magnetnog polja u okolini izvora noskofrekvenčkog elektromagnetskog polja (u obimu od 4 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 2 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti), kao i demonstraciju metoda za smanjenje nivoa elektromagnetnih polja niskih frekvencija (u obimu od 4 časa za stručno osposobljavanje, odnosno 2 časa za periodičnu provjeru stručne osposobljenosti). Uvidom u dokumentaciju utvrđuje se da je podnositelj zahtjeva u protokolu (praktikumu) za izvođenje praktičnog dijela obuke pod nazivom „Praktikum iz elektromagnetnih zračenja“, obradio navedene cjeline.

Članom 34 stav 5 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja (Službeni list Crne Gore, broj 35/13), te članom 2 tarifnim brojem 1 i tarifnim brojem 79, članom 6 stav 1, članom 7 stav 1

tačka 1 i tačka 2 Zakona o administrativnim taksama (Službeni list Crne Gore, broj 55/03, 18/19) je propisano, da je podnositac zahtjeva dužan da uz uredno predat zahtjev preda i dokaz o uplaćenoj administrativnoj taksi što je isti i učinio. Po tarifnom broju 1 Zakona o administrativnim taksama (Službeni list Crne Gore, broj 55/03, 18/19) podnositac zahtjeva je uplatio 2€, dok je po tarifnom broju 79 Zakona o administrativnim taksama (Službeni list Crne Gore, broj 55/03, 18/19) uplatio 70€.

Prema iznijetom, utvrđeno je da Institut „Sigurnost“, City Kvart b.b., Podgorica, ispunjava sve zakonom propisane uslove za dobijanje dozvole za stručno osposobljavanje i provjeru stručne osposobljenosti, te je shodno tome odlučeno kao u dispozitivu rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u roku od 15 dana od dana njegovog prijema, a preko ovog organa.

Broj: 04-UPI-1636/7
Podgorica, 25.01.2021. godine

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
Direktor,
Nikola Medenica, s.r.

191.

Na osnovu člana 26 stav 2 Zakona o upravnom postupku (Službeni list Crne Gore, broj 56/14, 20/15, 40/16), Agencija za zaštitu prirode i životne sredine donosi

**R J E Š E Nj E
O ISPRAVCI GREŠKE**

I U dozvoli izdatoj Institutu „Sigurnost“ Podgorica, City Kvart b.b., broj 997/15 od 17.09.2020. godine ispravljaju se sljedeće greške:

- U obrazloženju rješenja u paragrafu tri, riječi: „Agencija za telekomunikacije i poštansku djelatnost“, zamjenjuju se riječima: „Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost“ i

- U dijelu koji se odnosi na dostavljanje rješenja, dodaje se: „Službenom listu Crne Gore“.

II Ova ispravka proizvodi pravno dejstvo od dana od kojeg pravno dejstvo proizvodi dozvola koja se ispravlja.

O b r a z l o ž e n j e

U obrazloženju dozvole izdate Institutu „Sigurnost“ broj 997/15 od 17.09.2020. godine, greškom je unesen netačan naziv institucije predsjednika stručne komisije, te je umjesto Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, napisano Agencija za telekomunikacije i poštansku djelatnost.

Pored navedenog, u obrazloženju dozvole u dijelu koji se odnosi na primaoc dozvole, izostavljena je institucija Službeni list Crne Gore, koja je u skladu sa članom 9 stav 8 Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja (Službeni list Crne Gore, broj 35/13) dužna da objavi dozvolu, te se na ovaj način vrši očigledna ispravka navedenog.

Članom 26 stav 1 Zakona o upravnom postupku (Službeni list Crne Gore, broj 56/14, 20/15, 40/16) propisano je da: „Javnopravni organ može u bilo koje vrijeme ispraviti greške u imenima ili brojevima, pisanju ili računanju i druge očigledne greške u rješenju koje je donio ili u ovjerenim prepisima tog rješenja“, te je u skladu sa navedenim riješeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u roku od 15 dana od dana njegovog prijema, a preko ovog organa.

Broj: 04-UPI-997/16
Podgorica, 23.12.2020.godine

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
Direktor,
Nikola Medenica, s.r.